

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Sisäisen turvallisuuden sihteeristö

Käsitelty sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmän kokouksessa 20.8.2008

SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMAN TOIMEENPANO

5.1 Syrjäytymisen ehkäisy ja alkoholihaittojen torjunta

<p>5.1 tp 1 PÄÄVASTUU: VALTIOVARAINMINISTERIÖ mukana, OM, SM, STM</p> <p>Nostetaan alkoholiveroa siten, että tavoitteena yhdessä muiden käytettävissä olevien keinojen kanssa on laskea alkoholin kokonaiskulutus vuoden 2003 tasolle tai sen alle. Korotustarve arvioidaan vuosittain. <i>Päävastuu: VM. Mukana: OM, SM, STM. Aikataulu: 2008-2011</i></p> <p>TOIMEENPANOSUUNNITELMA Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa</p> <p>VM on asettanut 1.11.2007 alkoholiveron kehittämistä selvittävän työryhmän, jonka toimikausi on 1.11.2007–30.4.2010. Työryhmän tehtävänä on tarvittaessa valmistella alkoholiveron korotusesitysten valmistelu hallituskauden 2007–2011 talousarvioesityksiä silmälläpitäen. Työryhmä ei ollut yksimielinen veronkorotustarpeesta vuodelle 2009, mikä vuoksi asia on jätetty hallituksen budjettiriihen valmisteltavaksi.</p>	<p>Aikataulu: 2008-2011</p> <p>Huomautuksia:</p>
<p>5.1 tp 2 PÄÄVASTUU: SISÄASIAINMINISTERIÖ (poliisiosasto, pelastusosasto), Mukana: STM, Stakes, ammattikorkeakoulut</p> <p>Vahvistetaan ja laajennetaan turvallisuusalan toimijoiden osallistumista monialaiseen varhaisen puuttumisen toimintaan tavoitteena ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä ja rekrytoitumista rikolliseen toimintaan. Selvitetään alan mahdollisuudet toimia aloitteentekijöinä varhaisessa puuttumisessa ja kehitetään toimintamalleja. Lisätään turvallisuusalan toimijoiden perehdyttämistä varhaisen puuttumisen menetelmiin. Varmistetaan varhaisen puuttumisen moniammatillisten toimintamallien, kuten Ankkurimallin, Valomerkkimallin ja Tulipysäkkimallin valtakunnallinen käyttöönotto. <i>Päävastuu: SM. Mukana: STM, Stakes, ammattikorkeakoulut. Aikataulu: 2008–2011.</i></p>	<p>Aikataulu: 2008-2011</p> <p>Huomautuksia: Keskeiset yhteistyötahot: Varhaisen puuttumisen verkosto (STM), Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma</p>

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa

Poliisin toiminnan painopisteeksi on toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2010-2013 vahvistettu syrjäytymisen estäminen. Käytännön toimenpiteinä tämä tarkoittaa muun muassa päihteisiin liittyvän valvonnan tehostamista, poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyön tiivistämistä, lasten ja nuorten rikosprosessin nopeuttamista viranomaisyhteistyönä sekä paikallisen turvallisuussuunnittelun edistämistä. (Yhteyshenkilö SM/PO Mikko Lampikoski)

Lisäksi toteutetaan seuraavat käytännön toimenpiteet:

- * valtakunnallinen ennalta ehkäisevän päihdetyön viikko, viikko 45 2009, koordinoiti Terveysten edistämisen keskus
- * ennalta ehkäisevän päihdetyön seminaarin (PAKK tammikuu 2009), ohjelmassa hyvien käytäntöjen, kuten Ankkuri- ja Valomerkkimallien esittely,
- * alkoholivalvonnan tehoviikko toukokuu 2009
- * ennaltaehkäisevän päihdetyön valtakunnalliseen hanke 2006-2010, toteuttaja Mannerheimin lastensuojeluliitto

(Yhteyshenkilö SM/PO Mikko Lampikoski)

Tulipysäkkimalli saatetaan laajaan käyttöön perustamalla jokaiselle pelastustoimen alueelle asiantuntijaverkosto, joka toimii yhteistyössä poliisin, sosiaali- ja terveystoimen sekä kouluviranomaisten kanssa lasten ja nuorten luvattoman tulen käsittelyn ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Pelastuslaitosten vastuuhenkilöille järjestetään asiaan liittyvää koulutusta vuoden 2009 aikana. Toiminta liitetään osaksi paikallista turvallisuussuunnittelua. Tulipysäkkimallia ja siihen liittyvää toimintaa esitellään muun muassa turvallisuusmessuilla Lahdessa ja Safe Community seminaareissa sekä valmistellaan aiheeseen liittyvää kirjallista ja kuvallista materiaalia sekä verkkoaineistoa. PRONTO- tietokannan avulla tuotetaan alueellista tilasto- ja tapaustietoa. Tarkoituksena on myös tuottaa Tulipysäkki-sovellus PRONTO:n toiminnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Hankkeen asiantuntijoiden opintomatka Lontooseen järjestetään vuoden 2009 aikana. Loppuraportti laaditaan vuoden 2009 syksyllä. (Yhteyshenkilö: SM/PEO Mikko Nygård)

Suomen Punainen Risti kouluttaa vapaaehtoisia käyttämään varhaisen puuttumisen toimintamalleja. Päihdetyön vapaaehtoiset käyttävät varhaisen puuttumisen toimintamallia erityisesti festareilla (noin 100 tilaisuutta/vuosi). Tavoitteena käyttää mallia myös muissa ensiapupäivystyksissä. Nopean viestinnän verkostoa hyödynnetään päihdetyön toimijoiden kesken tavoitteena välittää mahdollisimman nopeasti tietoa uusista aineista ja käyttökulttuureista. (Yhteyshenkilö SPR)

5.1 tp 3**PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ**

mukana: VM, alkoholiohjelma, Stakes, Terveysten edistämiskeskus, päihdeyhdyshenkilöt kunnassa

Alkoholi- ja muussa päihdevalistuksessa painotetaan terveyshaittojen rinnalla päihteiden käyttöön liittyviä tapaturma- ja muita riskejä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA:

Järjestetään toimeenpanosta neuvottelu syksyllä 2008 STM:n, Stakesin, KTL:n ja TEKRY:n kanssa. KTL julkaisi kesällä 2008 julkaisun: Tapaturmakuolemat ja alkoholi Suomessa 1987 – 2006. Päihdepäivien ohjelmassa syksyllä 2008 on yhtenä aiheena alkoholi ja tapaturmat. Maria Heiskanen, HAITE on valmistanut selvityksen siitä miten tapaturmariskit on huomioitu päihdevalistuksen aineistossa.

(Yhteyshenkilöt Merja Söderholm, Kari Haavisto ja Veli-Matti Risku, STM/HTO)

Nostetaan esille väestölle suunnatussa ensiapukoulutuksessa päihteiden käyttöön liittyvät tapaturmariskit. Järjestöjen päihdeneuvojat toimivat valmistajina, tiedon jakajina ja

Aikataulu:
2008-2011

Huomautuksia:

keskustelijoina oppilaitoksissa, vanhempainilloissa, oman alueensa verkostoissa ja toimintaryhmissä. Järjestöjen nettisivuilta löytyy nuorten päihteiden vastaiseen ohjaamiseen En käytä -toimintamalliaineisto. (Yhteyshenkilö SPR)

5.1 tp 4

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Mukana: SM, YM, LVM, Suomen Kuntaliitto, alan järjestöt

Päihdetapaturmien merkitys turvallisuuden riskitekijänä otetaan huomioon eri ammattiryhmien perehdyttämisessä. Päihdeongelmallisille tarjottavissa asumisratkaisuissa otetaan huomioon korkea tapaturmariski mukaan lukien opastus turvalliseen asumiseen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA:

Perehdyttämisen ja täydennyskoulutuksen kehittämistä laaditaan koulutussuunnitelma. Erityisesti vahvistetaan sosiaali-, terveys-, asunto- ja pelastustoimen valmiuksia asumisturvallisuuden edistämiseen ja lisätään sektoreiden välistä yhteistyötä. Jatketaan erityisryhmien asumisturvallisuuden parantamisen työryhmän selvityksen (STM, selvityksiä 2007:25) toimenpiteiden toteuttamista ja osallistutaan SM:n laatiman asumisen paloturvallisuuden edistämishjelman toteuttamiseen. Selvitetään asumisturvallisuuden edistämisen sisällyttämistä kuntien ympäristö- terveysturvallisuuteen.

Eduskuntakäsittelyyn kesäkuussa 2008 menneeseen tupakkalakiesitykseen on lisätty vaatimukset itsestään sammuvista savukkeista. Tämä toimenpide edistää asumisen paloturvallisuutta.

(Yhteyshenkilöt Merja Söderholm, Kari Haavisto, Ismo Tuominen, Olli Simonen Keijo Tanner, Jari Keinänen, Olli Saarsalmi STM/HTO)

Ensiapuopettajien koulutukseen on liitetty päihteet ja tapaturma-aineisto. (Yhteyshenkilö SPR)

**Aikataulut:
2008-2011**

Huomautuksia

5.1 tp 5

PÄÄVASTUU: SISÄASIAINMINISTERIÖ (sisäisen turvallisuuden sihteeristö)

mukana: STM, LVM, valtion aluehallinto, alan järjestöt

Harvaan asutuilla alueilla yhteisöllisyyden vähentyminen lisää syrjäytymistä ja turvattomuutta. Tuetaan yhteisöllisyyttä lisäämällä viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä, edistämällä kylätoimintaa ja uusia palvelujen tuottamismuotoja, joilla varmistetaan turvallisuuden kannalta keskeisten peruspalvelujen saatavuus.

**Aikataulu:
2008-2015**

Huomautuksia
Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen varmistamista koskevien toimenpiteiden toimeenpanon ohjausryhmä on asetettu, ryhmällä toimeenpanossa koordinoiva rooli.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Liittyy sisäisen turvallisuuden ohjelman kohdan 5.5 toimenpiteeseen 3.

Toimeenpano perustuu raportissa Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelut 39/2006 päätettyihin toimenpiteisiin. Läänit toimeenpanevat raportissa vahvistettuja läänikohtaisia toimenpiteitä. (Yhteyshenkilö: Tarja Mankkinen SM, läänien sisäisen turvallisuuden työryhmät).

Lapin läänissä käynnistyy syksyllä 2008 hanke, jossa yhdistyy maaseudun kehittämistyö ja turvallisuuden parantaminen. Hankkeen keskeinen sisältö on maaseudun elinmahdollisuuksien parantaminen muun muassa uusia palvelujen tuottamismuotoja kehittämällä. Peruspalvelujen saatavuuden varmistaminen ylläpitää turvallisuutta, joka puolestaan tukee elinmahdollisuuksia maaseudulla ja harvaan asutuilla alueilla. Hankkeessa kehitetään uusia toimintamalleja eri viranomaisten ja järjestöjen yhteistyön kehittämiseksi. Kylätoiminta on yksi keskeinen toimintamuoto, joka laajempaa hyödyntämistä hankkeessa selvitetään. Hankkeen tulosten perusteella laaditaan toimintamalli, jota voidaan soveltaa valtakunnallisesti. Yksityiskohtainen hankesuunnitelma valmistuu syksyn 2008 aikana. (Yhteyshenkilö Seppo Lehto LLH).

5.1 tp 6

PÄÄVASTUU: OPETUSMINISTERIÖ

mukana: TEM, STM

Keitetään nuorten työpajatoimintaa koko maan kattavaksi ja toimintaan pyritään saamaan mukaan aikaisempaa kattavammin myös työvoimatoimistojen palvelujen ulkopuolelle jäävät työtä ja koulutusta vailla olevat nuoret.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Nuorten työpajatoimintaa on noin 200 kunnassa. OPM tukee näiden työpajojen toimintaa kohdennetulla valtionavulla, vuonna 2008 valtionapua myönnettiin noin 6,5 milj. euroa. Tämän lisäksi OPM on jakanut 2,5 milj. euroa etsivään työhön, jonka avulla tavoitetaan niitä nuoria, jotka eivät oma-aloitteisesti hakeudu julkisen sektorin palvelujen piiriin. Etsivää työtä tekee vuonna 2008 56 työparia 148 kunnassa.

Nuorten työpajatoimintaa laajennetaan ja kehitetään Euroopan Unionin sosiaalirahaston projektituella. ESR-tuki on teemoitettu valtakunnallisessa kehittämissuunnitelmassa ”Paremmat arjentaidot ja opintojen kautta töihin” nuorten työpajatoiminnan käynnistämiseen niillä alueilla, joissa työpajatoimintaa ei vielä ole sekä parantamaan työpajavalmentajien osaamista matalan kynnyksen palveluissa ja monikulttuurisuustyössä. Lisäksi parannetaan moniammatillista sekä kuntien välistä yhteistyötä, tehostetaan työpajojen ja oppilaitosten yhteistyötä sekä kehitetään tuettua oppisopimusmallia.

Aloitetuilla toimilla tavoitetaan entistä enemmän nuoria. Vuonna 2006 työpajatoimintaan osallistui 6 810 alle 29-vuotiasta nuorten, vuonna 2007 tavoitettiin 8 081 nuorta. (Yhteyshenkilö xx OPM)

**Aikataulu:
2008-2011**

Huomautuksia:

5.1 tp 7

PÄÄVASTUU: JÄRJESTÖT

mukana: SM, OPM, STM, Suomen Kuntaliitto

Luodaan edellytyksiä kansalaisjärjestöjen toiminnalle nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tavoitteena on luoda jokaiselle nuorelle mahdollisuus omaan harrastukseen, jonka kautta nuoret voivat tulla yhteisöjen jäseniksi ja kasvaa yhteiskuntaan osallistuviksi kansalaisiksi.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

SPR tarjoaa aktiivisesti eri-ikäisille nuorille toimintamahdollisuuksia toimintaryhmissä tai kertaluonteisessa auttamistehtävissä. (Yhteyshenkilö SPR)

Suomen pelastusalan keskusliitto SPEK on pilotoinut vuosina 2007-2008 Ylihyvä-toimintamallia, jossa nuorisolle tarjotaan toimintamahdollisuuksia palokuntatoiminnassa tavoitteena ennalta ehkäistä nuorten mahdollista syrjäytymistä toiminnallisen harrastuksen avulla. Ylihyvä-toimintamalli laajennetaan

**Aikataulu:
2008-2011**

Huomautuksia:

valtakunnalliseksi osana sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanoa. (Yhteyshenkilö SPEK)

OPM rahoittaa monipuolisesti kansalaisjärjestötoimintaa nuorten toiminnan tukemiseksi. Vuonna 2008 nuorisotyömäärärahoista (29.91.02) myönnettiin 11 milj. euroa toiminta-avustuksina valtakunnallisille nuorisojärjestöille ja nuorisotyön palvelujärjestöille. Lisäksi myönnettiin 2,1 milj. euroa valtakunnallisille nuorisotyötä tekeville järjestöille. Määräraha kasvoi vuodesta 2007 yhteensä 900 000 euroa eli 7,4 %. Tuettavien järjestöjen määrä kasvoi 103:sta 105:een. (Yhteyshenkilö xx OPM).

5.2 Koulutus ja osaamisen kehittäminen

5.2 tp 1

PÄÄVASTUU: esityksen valmistelu SM, opetuksen toteuttaminen OPETUSHALLITUS

mukana: SM, LVM, YM, OPM

Jokainen oppilas suorittaa osana peruskoulutusta turvallisuuskortin, joka antaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet arvioida arjen riskejä ja toimia onnettomuus- ja tapaturmatilanteissa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA:

Toimenpide toteutetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan turvallisuuskortin keskeinen sisältö ja toisessa vaiheessa opetus sisällytetään opetussuunnitelmiin. Ensimmäisen vaiheen valmistelua varten asetetaan ohjausryhmä ja keskeisten sisältöalueiden valmisteluryhmät. Sisältöalueita ovat ohjausryhmän päätöksen mukaisesti esimerkiksi onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisy, nettiturvallisuus, arjen rikosturvallisuus, liikenneturvallisuus, väkivalta. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK koordinoi valmistelua. Sisältöalueita koskevan ehdotuksen valmistuttua käynnistetään hankkeen toinen vaihe, jota koskeva suunnitelma laaditaan myöhemmin. (Yhteyshenkilö)

Turvallisuuskortin valmistelussa otetaan huomioon sisäisen turvallisuuden ohjelman kohdan 5.2 toimenpiteen 2 kohta 1 ja toimenpide 4.

Kansanterveyslaitos perustaa syksyllä 2008 lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen kansallista ohjelmaa valmisteleva työryhmän. Työryhmän työhön kytketään yhteistyö SM:n turvallisuuskorttihankkeen toteuttamisen kanssa. (Yhteyshenkilöt: Merja Söderholm, STM/ HTO ja Anne Lounamaa, KTL)

SPR:n piirit järjestävät ensiapukoulutusta myös kohdennettuna koululaisille ja opettajille. Järjestön nettisivuilta löytyy ensiapuopetuspaketti, jonka avulla opettajat voivat ottaa esille ensiapuaiheita osana koulutusta. Koululaisille suunnattua ensiapu- ja turvallisuuskoulutusta kehitetään edelleen vastaamaan turvallisuuskortin tavoitteita. (Yhteyshenkilö SPR).

Aikataulu:

vaihe 1 esityksen valmistelu 2009, vaihe 2 toteuttaminen 2010-2014

Huomautuksia

5.2 tp 2 kohta 1

PÄÄVASTUU: OPETUSMINISTERIÖ

mukana: OM, SM, STM, Suomen Kuntaliitto, alan järjestöt

Kaikkien koulutusasteiden perustutkintoihin (poliisi, sosiaalityö, terveydenhuolto, oikeussektori, varhaiskasvatus-, nuoriso- ja opetustoimi) sisällytetään tietoa väkivaltailmiöstä ja siihen puuttumisesta, uhrin edelleen ohjaamisesta tarvittaviin tukipalveluihin sekä eri viranomaisten yhteistyöstä. Työväkivaltaherkkien alojen (sosiaali-, terveys-, palvelu-, opetus- ja kuljetusala) koulutuksessa opetussuunnitelmiin lisätään väkivaltaa ja sen uhan hallintaa työssä käsittelevä opinto-osio perusopintoihin.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Opetushallituksen tuottaman verkkoaineiston (Internetin turvallinen käyttö) uusiminen aloitetaan vuonna 2009 yhteistyössä eri asiantuntijatahojen kanssa. Opettajien verkkopohjaisen täydennyskoulutuspaketin (Kenguru) nettiturvallisuutta koskeva osuutta laajennetaan lastensuojeluun liittyvällä aineistolla. Toimenpide otetaan huomioon käynnissä olevassa ammatillisen peruskoulutuksen perustutkintojen perusteiden uudistustyössä. Tutkintokohtaiset erityisvaatimukset otetaan huomioon tarvittavien osin kaikissa tutkinnoissa. Erityispainotukset korostuvat turvallisuusalan, sosiaali- ja terveysalan, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksessa, lapsi- ja perhetyön, autoalan, logistiikan, kuljetusalan, lennonjohdon, liiketalouden, hotelli-, ravintola- ja cateringalan sekä merenkulkualan tutkinnoissa. Ammatillisia tutkintojen perusteita uudistettaessa varmistetaan turvallisuuden edistämiseen ja turvallisuussuunnitteluun liittyvien näkökohtien huomioon ottaminen. Vuonna 2008 hyväksytyihin tutkinnon perusteisiin tehdään tarvittavat täydennykset. Vastuuviranomainen on Opetushallitus. (Yhteyshenkilö xx OPH).

Aikataulu:

suunnittelu 2009
toteutus 2011

Huomautuksia.

5.2 tp 2 kohta 2

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: OM, OPM, STM, Opetushallitus, järjestöt

Parannetaan valmiuksia tunnistaa kunniaan liittyvän väkivallan piirteitä sekä ohjata uhrin avun piiriin antamalla keskeisille viranomaisille koulutusta. Koulun rooli on keskeinen, jotta jo varhaisessa vaiheessa havaitaan merkit, jolloin asiaan täytyy puuttua. Eri toimijoiden välinen yhteistyö ja tiedonvaihto on turvattava ilmiön ehkäisyssä

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Asetetaan työryhmä selvittämään kunnia väkivallan yleisimmät ilmentymistavat ja keskeiset toimijatahot, joilla on mahdollisuus vaikuttaa kunnia väkivallan torjuntaan. Työryhmä valmistelee ehdotuksen koulutuksen linjauksista, mahdollisen lisäkoulutuksen toteuttamisesta ja koulutuksen yhteensovittamisesta viranomaisten ja järjestöjen kesken. Työryhmä luo prosessikuvaukset kunnia väkivallan tunnistamisesta ja viranomaisyhteistyöketjusta, joiden pohjalta voidaan määrittellä käytännön toimintamallit yksittäisille toimijoille. Lisäksi työryhmä valmistelee kunnia väkivaltaan liittyvän tieto- ja koulutusaineistopakettin. Työryhmä jättää raporttinsa vuoden 2009 lopulla. Työryhmän ehdotusten toimeenpano käynnistyy vuoden 2010 alussa ja työryhmä jatkaa toimintaansa koulutuksen toteutuksen seurannalla (Yhteyshenkilö SM/PO Kujala, PAKK Arokoski)

Aikataulu:

2008-2011, jonka
jälkeen seuranta

Huomautuksia:

5.2 tp 2 kohta 3

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: OPM, SM, järjestöt

Tehostetaan Suomen rikoslaissa kiellettyjen tyttöjen ympärileikkausten ennaltaehkäisyä aloittamalla ennalta ehkäisy jo ennen kuin herää

Aikataulu:

2009–2010

Huomautuksia

epäily siitä, että tyttöä uhkaa ympärileikkaus. Tehostetaan koulutusta ja suunnataan sitä valtakunnallisesti eri ammattiryhmille ja moniammatillisille ryhmille yhteistyön merkityksen vahvistamiseksi. Koulutusta suunnataan erityisesti terveydenhuollon henkilökunnalle, sosiaalityöntekijöille, lastensuojelun ammattilaisille sekä päiväkotien ja koulujen henkilöstölle. Tyttöjen ympärileikkausten ennaltaehkäisy ja hoito sisällytetään näiden ammattiryhmien peruskoulutukseen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Tyttöjen ympärileikkausta ja sen ennaltaehkäisyä koskevan tiedon levittäminen liitetään osaksi Stakesin neuvolatyön kehittämistyötä, seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelman toimeenpanoa sekä valtakunnallisen verkkopalvelun Varttua-sivustoa Ohjelmien toimeenpanijat yhteistyössä järjestöjen kanssa tuottavat aiheeseen liittyvää opetusmateriaalia.

STM ja SM perustavat yhteistyössä maahanmuuttajajärjestöjen kanssa työryhmän, joka kokoaa asiaa koskevan materiaalin ja käännettää sen eri kielille. Työryhmä laatii erillisen suunnitelman tiedon levittämiseksi maahanmuuttajien omiin yhteisöihin.

(Yhteyshenkilöt Heidi Manns-Haatanen, STM/HTO, Maire Kolimaa STM/STO ja Helena Ewalds, Stakes)

5.2 tp 2 kohta 4

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: TEM, SM, OPM, Opetushallitus, alan järjestöt

Järjestetään täydennyskoulutusta alueellisesti siten, että mukana ovat kaikki uhrin kanssa tekemisiin joutuvat viranomais- ja järjestötahot.

Työpaikkakohtaisesti järjestetään täydennyskoulutusta työväkivallan riskialoilla. Lisätään sosiaali-, terveys- ja opetustoimessa henkilöstöturvallisuuteen ja työpaikkaväkivallan ennakointiin liittyvää työpaikkakoulutusta esimiehille ja henkilöstölle. Erityistä huomiota kiinnitetään asiakastyötä tekevien valmiuksiin kohdata työhön liittyvää väkivallan uhkaa, työn organisoinnin malleista väkivallan ehkäisemiseksi ja sattuneiden väkivaltatilanteiden arviointiin ja läpikäynnin tärkeyteen työyhteisössä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

STM:n ja Kuntaliiton antamat suositukset kunnille lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemiseksi sisältävät myös täydennyskoulutuksesta huolehtimisen. Suositusten toimeenpanon tukeminen ja seuranta on Stakesin ja alueellisten toimijoiden tehtävänä. Suositusten toimeenpanoa arvioidaan vuoden 2011 aikana.

Työturvallisuuskeskuksen kokoama julkaisu ulkoisen väkivallan uhasta julkaistaan syksyllä 2008.

Työterveyslaitos on tuottanut mm. julkaisun "Vältä työväkivaltaa" (2007), jossa kootaan työpaikalla kohdattavan ulkoisen väkivallan välttämisen keinoja.

Työsuojeluhallinto on yhdessä Kuntaliiton kanssa toteuttanut Terveydenhuollon valvontahankkeen (2005-2007), jossa työsuojeluviranomaisen valvontatoimin on laadittu kaikkia maamme sairaanhoitopiirejä koskeva tules-riskejä, työpaikkakiusaamista ja väkivallan uhkaa ehkäisevä toimenpideohjelma.

Työsuojelulainsäädännön uudistamista pohtiva neuvottelukunta on parhaillaan tekemässä kannanottoa työturvallisuuslain 27§:n ("Väkivallan uhka") uudistamisen tai asetuksella tarkistamisen tarpeesta.

Ammattijärjestöt ja yhteisöt ovat laatineet omia ohjeistojaan väkivallan uhkan torjumiseksi esim. Pelastusopisto ("Uhka- ja väkivaltatilanteiden huomioiminen osana pelastusalan työturvallisuutta", 2007).

Toimenpide otetaan huomioon Työterveyslaitoksen kanssa tehtävässä tulossopimuksessa.

(Yhteyshenkilöt Heidi Manns-Haatanen, Marja-Leena Hiltunen, STM/HTO, Pirjo Sarvimäki ja Marjukka Vallimies-Patomäki, STM/STO, Olavi Parvikko, STM/TSO ja Helena Ewalds, Stakes)

Aikataulu:

2008-

Huomautuksia:

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan suositusten toimeenpanon arviointi 2011

5.2 tp 2 kohta 5

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: OPM, LVM, Opetushallitus, Suomen Kuntaliitto, alan järjestöt

Parannetaan lasten valmiuksia suojata itseään sähköisissä vuorovaikutteisissa viestimissä tapahtuvalta seksuaaliselta hyväksikäytöltä ja sen valmistelulta turvataitokasvatuksen avulla. Turvataitokasvatus sisällytetään opettajien ja lastentarhanopettajien peruskoulutukseen, peruskoulun opetussuunnitelmaan ja varhaiskasvatussuunnitelmaan. Turvataitokasvatuksessa otetaan huomioon sähköiset vuorovaikutteiset viestimet sekä tuotetaan valtakunnallisesti materiaalia turvataitokasvatukseen eri alojen ammattilaisille, vanhemmille, huoltajille ja muille kasvattajille

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Kytetään toimenpide OPM:n vastuulla olevaan lasten turvataito-kasvatuksen kehittämisen toimenpiteeseen. Samassa yhteydessä huolehditaan vanhempien perehdyttämisestä. Toimenpide kytkeytyy myös koululaisten turvallisuuskortin kehittämiseen, joka on sisäisen turvallisuuden ohjelman kohdan 5.2 toimenpide 1. (Yhteyshenkilöt Heidi Manns-Haatanen, STM/HTO ja Helena Ewalds, Stakes).

Toimenpide liittyy sisäisen turvallisuuden ohjelman luvun 5.2 toimenpiteen 2 kohtaan 1. Opetushallituksen www.edu.fi -verkkopalveluun on koottu valmisteltu laajasti turvallisuutta käsittelevä turvanetti.

Aikataulu:
2008-2011

Huomautuksia:

5.2 tp 2 kohta 6

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: SM, OM, OPM, järjestöt, Stakes

Laaditaan kansallinen lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan vastainen laaja-alainen valistusohjelma.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Toteutetaan kansallinen kampanja osana Euroopan neuvoston lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan vastaista kampanjaa (www.coe.int/children). Nimetään yhdyshenkilö sekä asetetaan poikkihallinnollinen ohjaus- ja suunnittelutyöryhmä. (Yhteyshenkilöt Heidi Manns-Haatanen, STM/HTO ja Helena Ewalds, Stakes)

Aikataulu:
syksy 2008
kampanjasuunnitelman
laatiminen ja
toimeenpano 2009.

Huomautuksia:

5.2 tp 3

PÄÄVASTUU: esityksen valmistelu SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ, opetusta koskevat muutokset OPETUSHALLITUS

mukana: SM, OPM

Huolehditaan eri alojen ammatillisessa koulutuksessa siitä, että opiskelijat saavat kokonaisnäkemys ja perusvalmiudet huolehtia turvallisuuden edistämisestä ja turvallisuussuunnittelusta ammatissaan. Tätä koskeva esitys ja ehdotus koulutuksen keskeisistä sisällöistä tehdään alan yhteistyönä opetusministeriölle.

Aikataulu:
esitys 2009
opetusta koskevat
muutokset 2010-
2014

Huomautuksia

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Liitetään asia KTL:ssa perustettavan lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen työryhmän toimintaan. Jatketaan ja laajennetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorkeakouluissa ja Pelastusopistossa käynnistettyä tapaturmien ehkäisyn koulutusta.

(Yhteyshenkilöt: Merja Söderholm, STM/HTO ja Anne Lounamaa, KTL)

5.2 tp 4

PÄÄVASTUU: sisällön suunnittelu LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ, opetusta koskevat muutokset

OPETUSHALLITUS

mukana: OPM, Liikenneturva

Liikennekasvatuksen asemaa perusopetuksessa vahvistetaan sekä integroituna teemana eri aiheisiin että terveystieto-oppiaineen osana, toisen asteen opetussuunnitelman perusteita uudistettaessa ja opettajankoulutuksessa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

LVM valmistee asiaa yhdessä Liikenneturvan kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan koulujen liikenneturvallisuussuunnitelma.

Liikenneturva valmistee materiaalia liikennekasvatuksen tueksi ja oppimateriaalina käytettäväksi. Toisessa vaiheessa OPM ja Opetushallitus valmistelevat suunnitelman siitä, miten asia toteutetaan koulumaailmassa.

Toimenpide liittyy sisäisen turvallisuuden ohjelman kohtaan 5.1 toimenpide 1.

**Aikataulu:
2010-2014**

Huomautuksia:

5.2 tp 5

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

mukana: PLM, LVM, alueelliset pelastuslaitokset, järjestöt

Selvitetään sisäisen turvallisuuden toimijoiden (pelastus-, poliisi- sekä rajavartiolaitoksen) oppilaitosten koulutussisällön yhteensopivuus ja yhteiskoulutusjaksojen mahdollisuudet suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjunnan kannalta. Koulutusyhteistoimintaa puolustushallinnon ja merenkulkualan oppilaitosten kanssa lisätään.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Pelastusopisto laati selvityksen yhteistyössä Poliisiammattikorkeakoulun ja Raja- ja Merivartiokoulun kanssa vuoden 2009 aikana ja raportoi koulutussisältöjen yhteensopivuudesta sisäasiainministeriön pelastusosastolle. (Yhteyshenkilö: SM/PEO Mirva Kahlos)

**Aikataulu:
2009**

Huomautuksia:

5.2 tp 6

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

mukana: VNK, PLM, LVM, alueelliset pelastuslaitokset, Suomen Kuntaliitto, järjestöt

Kehitetään suuronnettomuuksiin varautumiseen liittyviä koulutus- ja harjoitustapahtumia laatimalla turvallisuusharjoituksille yhteinen kansallinen ohjelma. Selvitetään mahdollisuudet yhdistää nykyisiä harjoituksia niin, että ainakin yhdessä valtakunnallisessa harjoituksessa olisi säännönmukaisin väliajoin mahdollista tarkastella valtakunnallista, alueellista ja paikallisen tason johtamista sekä eri hallinnonalojen yhteistoimintaa myös suuronnettomuuksissa ja ympäristötuhojen torjunnassa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Harjoituksiin osallistuvilta viranomaisilta pyydetään suunnitelmat suuronnettomuuksien koulutus- ja harjoitustapahtumista. Sisäasiainministeriön johdolla yhteistyössä valmiuspäällikkökokouksen kanssa sovitaan asianomaisten viranomaisten kanssa yhteisestä harjoitusstrategiasta ja toteutettavista harjoituksista seuraavalle vuodelle. Harjoituksia järjestetään vuosittain vähintään kerran vuodessa ottaen erityisesti huomioon monialaonnettomuusuhkiin liittyvät harjoitukset. Toimenpide sovitetaan yhteen Pelastusopiston harjoitusstrategian kanssa. (Yhteyshenkilö SM/PEO Rami Ruuska).

SPR ja VAPEPA järjestävät vuonna 2010 suuronnettomuus- ja ympäristötuhojen harjoituksen, johon toivotaan myös viranomaisten ottavan osaa. (Yhteyshenkilö SPR)

**Aikataulu:
2009**

Huomautuksia:

5.3 Sisäisen turvallisuuden tutkimuksen kehittäminen

5.3 tp 1

PÄÄVASTUU: OIKEUSMINISTERIÖ (kriminaalipoliittinen osasto)

mukana: SM, STM, Optula, Stakes, Poliisiammattikorkeakoulu

Varmistetaan riittävä tieto väkivallan vähentämistyön pohjaksi kehittämällä väkivallan osoitinjärjestelmät ja väkivaltaan liittyvän tutkimuksen koordinointia. Toteutetaan uhritutkimukset säännöllisesti ja osoitetaan niille pysyvä rahoitus. Henkirikollisuuden seurantajärjestelmästä tehdään pysyvä. Lisäksi tehdään tutkimus naisiin, lapsiin ja nuoriin kohdistuneista henkirikoksista, missä selvitetään palveluketjun toimivuutta henkirikosten yhteydessä.

**Aikataulu:
2009, jonka jälkeen
pysyvä**

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

OM kutsuu syksyllä 2008 koolle kaikki toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvat yhteistyötahot. Kokouksessa sovitaan toteutettavien tutkimusten aikatauluista ja rahoituksesta. Perusuhritutkimuksen aineisto kerätään vuonna 2009, seuraavien nais- ja lapsiuhrien aikataulu päätetään myöhemmin. Miesuhri – ja yritysuhritutkimuksia suunnitellaan. Yritysuhritutkimusta koskevat suunnitelmat sovitaan yhteen kohdan 6.8 toimenpiteen 2 kanssa, jonka mukaisesti toteutetaan kahden vuoden välein yritysten turvallisuustutkimus. (Yhteyshenkilö)
Henkirikosten seurantajärjestelmä on pysyvä ja sisältyy Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusohjelmaan. (Yhteyshenkilö)

5.3 tp 2

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: Stakes, Kansanterveyslaitos

Kehitteillä olevaan avohoidon tilastointiin liitetään tapaturmien ja väkivallan seuranta seurannan kattavuuden varmistamiseksi.

**Aikataulu:
2008**

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Stakes on päävastuussa avohoidon tilastoinnin kehittämisessä. KTL:n tapaturmayksikkö toimii kehittämistyössä yhteistyössä Stakesin kanssa. Opas avohoidon tilastoinnin pilottikäyttöön on hyväksytty Stakesin johtoryhmässä. KTL on koontanut tilastoalan asiantuntijaryhmän, jossa on osallistujat STM:stä, Stakesista, Tilastokeskuksesta ja LVM:stä. (Yhteyshenkilöt Anne Lounamaa, KTL ja Pirjo Tuomola, Stakes)

5.3 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VM, OM

Selvitetään talousrikosten ja ympäristörikosten ilmaisaattamisen, rikostutinnan sekä syyttämisen- ja rangaistuskäytännön ongelmat järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan vaikuttavuuden kannalta ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi.

**Aikataulu:
2009**

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Tutkimusohjelmapäätöksessä 2008 suunnataan tutkimusta toimenpiteen edellyttämälle alueelle. Toimenpiteen toteuttamista seuraa ohjausryhmä, jossa on SM:n ja OM:n edustus. Tutkimusohjelma esitellään neljännen harmaan talouden torjunnan johtoryhmälle vuoden 2008 aikana, joka hyväksyy ja päättää tutkimusten toteuttamisjärjestuksesta. Tutkimushankkeen väliraportti esitellään ohjausryhmälle vuonna 2009 ja loppuraportti vuonna 2010. (Yhteyshenkilö SM/PO Matti Rinne).

5.3 tp 4

PÄÄVASTUU: SISÄASIAINMINISTERIÖ (poliisiosasto)

mukana: OM, TEM, LVM, Elinkeinoelämän keskusliitto, Keskuskauppakamari

Nostetaan turvallisuustutkimuksen taso kilpailijamaiden tasolle toteuttamalla yhdessä elinkeinoelämän kanssa tutkimusohjelma, joka sisältää tietojärjestelmiin ja tietoverkkoihin liittyvät turvallisuuskysymykset, yritystoiminnan turvallisuuteen liittyvät kysymykset Venäjällä, Aasiassa ja korkean maariskin alueilla sekä turvallisuusasiat yritystoimintaan sekä ulkomaankauppaan liittyvissä logistiikkaketjuissa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Suunnitellaan vuoden 2009 aikana yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa yritysturvallisuuden tutkimusohjelma teema-alueineen sekä tutkimusohjelman rahoitus. (Yhteyshenkilö SM/PO Robin Lardot).

Aikataulu: 2013

Huomautuksia:

Elinkeinoelämän ja viranomaisten pysyvä yhteistyöelin Kansallinen yhteistyöryhmä seuraa toimeenpanon etenemistä

5.4 Tilannekuvatoiminnan kehittäminen

5.4 tp 1

PÄÄVASTUU: VALTIONEUVOSTON KANSLIA

mukana: VM, SM, PLM, LVM, TEM, YM, Suomen Kuntaliitto

Aluehallintoon luodaan poikkihallinnollinen tilannekuvajärjestelmä, joka toimii yhteistyössä keskushallinnon tilannekuvajärjestelmän kanssa ja tukee paikallishallinnon toimintaa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Aikataulu:

2009 lukien

Huomautuksia:

5.4 tp 2

PÄÄVASTUU: VALTIONEUVOSTON KANSLIA

mukana: SM, PLM, LVM, YM, Suomen Kuntaliitto

Alue- ja paikallishallinnon ennakoivan tilannekuvan muodostamista tuetaan ainakin kahdesti vuodessa koottavalla valtakunnallisella teemaluonteisella turvallisuustilannekatsauksella.

Aikataulu:

Tilannekuva helmikuussa ja syyskuussa sekä muulloin tarvittaessa

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

5.4 tp 3

PÄÄVASTUU: VALTIONEUVOSTON KANSLIA

mukana: VM, SM, PLM, LVM, TEM, YM, Huoltovarmuuskeskus, Suomen Pankki, alan järjestöt

Parannetaan elinkeinoelämän ja yritysten edellytyksiä varautua häiriötilanteisiin ja lisätään niiden kriisivalmiutta laatimalla kaksi kertaa vuodessa yritysten toiminnan jatkuvuutta uhkaavia vaikeita häiriö- ja onnettomuusuhkia arvioiva tilannekuva elinkeinoelämän ja yritysten käyttöön.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Aikataulu:
Tilannekuva helmikuussa ja syyskuussa ja muulloin tarveittaessa.

Huomautuksia:

.

5.5 Paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittäminen

5.5 tp 1

PÄÄVASTUU: SM (sisäisen turvallisuuden sihteeristö)

mukana OM, STM, LVM, Suomen Kuntaliitto, järjestöt

Uudenmuotoiset paikalliset turvallisuussuunnitelmat käsitellään valtuustoissa viimeistään vuoden 2010 aikana. Paikallisissa turvallisuussuunnitelmissa viranomaiset ja järjestöt sopivat yhteisistä toimista rikosten, häiriöiden, onnettomuuksien ja tapaturmien ennalta ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Tällä ohjelmakaudella turvallisuussuunnittelulla puututaan erityisesti väkivaltatapauksiin ja tapaturmiin. Alkoholihaittojen torjuntaa koskevat tavoitteet ja yhteiset toimenpiteet sisällytetään turvallisuussuunnitelmiin. Huolehditaan turvallisuuden eri toimialojen kattavasta ja joustavasta integroinnista paikalliseen turvallisuussuunnitteluun (esimerkiksi tuote- ja liikenneturvallisuus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tapaturmien ehkäisy). Toteutetaan toimia, joilla elinkeinoelämä ja järjestöt saadaan mahdollisimman kattavasti mukaan paikalliseen turvallisuussuunnitteluun. Paikallisten turvallisuussuunnitelmien laatimisvaiheessa tulee huomioida etnisten vähemmistöjen turvallisuus ja kuulla soveltuvalla tavalla etnisten vähemmistöjen näkemyksiä.

Aikataulu:
2012

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmä käynnistää hankkeen, jossa seurataan turvallisuussuunnittelun etenemistä ja toteutetaan käytännön työstä esille nousevia toimenpiteitä, jotka edistävät paikallista turvallisuussuunnittelua. Varmistetaan paikallisen turvallisuussuunnittelun työvälineen ARTU käyttöönotto ja edelleen kehittäminen. Paikallista turvallisuussuunnittelua koskeva raportointi toteutettiin vuoden 2008 alussa (SM julkaisu 26/2008). Seuranta toteutetaan seuraavan kerran vuoden 2011 alussa tai aiemmin, mikäli tarvetta ilmenee. (Yhteyshenkilö SM/STS Tarja Mankkinen, Suomen Kuntaliitto Markku Haiko).

Turvallisuussuunnittelun tietopankkia kehitetään edelleen käyttäjiltä saadun palautteen perusteella. Turvallisuussuunnittelun tietopankkia esitellään turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmälle tarvittaessa. Tietopankin kehittämistä jatketaan ja siihen liitetään väkivallan tietopalvelu. (Yhteyshenkilö Markus Alanko OM/Rikoksantorjuntaneuvosto).

Paikallista turvallisuussuunnittelua edistää ohjelman kohdan 5.2 toimenpide 3, jonka mukaisesti ammatillisessa koulutuksessa annetaan kokonaisnäkemys ja perusvalmiudet huolehtia turvallisuuden edistämisestä ja turvallisuussuunnittelussa ammatissaan.

Järjestetään vuosittain valtakunnallinen paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaari sekä tarpeen mukaan eri aihealueiden tai maantieteellisten alueiden kysymyksiä käsitteleviä seminaareja, joista esimerkkinä voidaan mainita rikosorjuntaan liittyvät seminaarit, suurten kaupunkien seminaarit, onnettomuuksien ja tapaturmien torjuntaan liittyvät seminaari, lähipoliisiseminaarit.

Elinkeinoelämän järjestöt toteuttavat toimenpiteitä, jotka edistävät elinkeinoelämän edustajien osallistumista paikalliseen turvallisuussuunnitteluun.

Keskusrikospoliisin yritysten käyttöön kehittämää rikosorjunnan toimintamallin (Elvira) käyttöönottoa edistetään osana paikallista turvallisuussuunnittelua. (Yhteyshenkilö Erkki Hämäläinen HPL).

Valmistellaan syksyn 2008 aikana suositus siitä, miten etnisten vähemmistöjen ja maahanmuuttajien asiat tulisi ottaa huomioon paikallisessa turvallisuussuunnittelussa. Suosituksen valmistelua ohjaa turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmä. (Yhteyshenkilö SM/STS Tarja Mankkinen, Suomen Kuntaliitto Markku Haiko).

SPR:n piirejä ja osastoja sekä VAPEPA:n järjestöjä kannustetaan osallistumaan aktiivisesti paikallisten turvallisuussuunnitelmien tekoon ja toteuttamiseen paikallisella tasolla. Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen kehittämiseksi SPR:llä on Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama projekti Elämisen arvoista hyvinvointia ja turvallisuutta. Projektissa kerätään kuntien ja kylien asukkaat yhteen kokeilemaan, arvioimaan ja luomaan uusia vapaaehtoistoimintamalleja, joilla tuetaan eri alueiden ja kylien yhteisöllisyyden kasvua ja omaehtoista selviytymistä. Projekti toteutetaan yhteistyössä kyläyhdistysten, muiden järjestöjen ja viranomaisten kesken. Ihmisten hyvinvointia ja turvallisuutta vahvistetaan muun muassa koulutuksella, yhteisillä tapahtumilla ja organisoimalla vapaaehtoista auttamistoimintaa. Projektissa on mukana kolme piiriä: Turumaa, Savo-Karjala ja Lappi. (Yhteyshenkilö SPR).

5.5 tp 2

**PÄÄVASTUU: SM (sisäisen turvallisuuden sihteeristö)
mukana VM, STM, LVM, lääninhallitukset**

Lääninhallituksilla on ollut tärkeä tehtävä poikkihallinnollisen sisäisen turvallisuuden yhteistyön edistämisessä ja paikallisen turvallisuussuunnittelun ja työn tukemisessa. Varmistetaan poikkihallinnollisen sisäisen turvallisuuden yhteistyön jatkuvuus aluehallinnon uudistuksen yhteydessä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Alkuhankkeen valmistelussa tuodaan esille tarpeet kehittää edelleen alueellista sisäisen turvallisuuden yhteistyötä ja paikallisen turvallisuussuunnittelun edistämistä (Yhteyshenkilö Janne Kerkelä SM).

Seurataan valtion kriisijohtamistyöryhmän työn etenemistä. Tavoitteena on, että työryhmän ehdotuksissa otetaan huomioon paikallisen turvallisuussuunnittelun jo olemassa olevat yhteistyömahdollisuudet. (Yhteyshenkilö Markku Haiko Suomen Kuntaliitto).

Aikataulu:

2010

Huomautuksia:

Paikallisen turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmä seuraa toimeenpanoa.

5.5 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (sisäisen turvallisuuden sihteeristö)

mukana Suomen kylätoiminta ry, STM, LVM, YM, Suomen Kuntaliitto, alueelliset pelastuslaitokset

Kyläsuunnitelmiin liitetään kylien turvallisuussuunnitelmat, jossa on kuvattu toimenpiteet kylien turvallisuuden varmistamiseksi. Kylien turvallisuussuunnitelmat otetaan huomioon kuntien turvallisuussuunnitelmissa. Tuetaan ja edistetään kylien turvallisuussuunnittelua osana harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen turvaamista.

Aikataulu:

2008-2011

Huomautuksia:

Paikallisen turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmä ja harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen toimeenpanoryhmä seuraavat toimeenpanoa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Toimenpide liittyy ohjelman kohtaan 5.1 toimenpide 5.

Malli kyläsuunnitelmista, jotka sisältävät kylien turvallisuuden parantamista ja ylläpitämistä koskevan osion, valmistellaan yhteistyössä Lapin kylien kanssa. Mallin käyttöä valtakunnallisesti edistetään sen valmistuttua yhteistyössä Suomen Kylätoiminta ry:n kanssa.

5.5 tp 4

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

RAJAVARTIO-OSASTO osallistuu.

mukana: Lääninhallitukset, STM, LVM, alueelliset pelastuslaitokset, järjestöt

Varmistetaan harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelut. Paikallisen turvallisuussuunnittelutyön yhteydessä palokuntien vastuuhenkilöt sitoutetaan paikalliseen turvallisuussuunnitteluun ja sen perusteella turvallisuuskoulutukseen. Näin paloasemat muodostavat tärkeän osan paikallista turvallisuutta. Paloasemat turvallisuuskeskuksina voivat olla antamassa paikalliselle väestölle alkusammutus-, tulityö- ja muuta sisäiseen turvallisuuteen liittyvää koulutusta.

Aikataulu:

2011

Huomautuksia:

Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen toimeenpanoryhmä seuraa työn etenemistä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen toimeenpanoryhmä arvioi tarvittavat kehittämistoimet ja tekee niistä esityksen syksyllä 2008. Toimenpiteet sisällytetään sisäasiainministeriön hallinnonalan tulossuunnitelmaan ja toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä lääninhallitusten kanssa tehtäviin tulossopimuksiin vuoden 2008 aikana. SM huolehtii siitä, että asia organisoidaan uudistuvassa aluehallinnossa vuodesta 2008 eteenpäin.

Harvaan asutuilla alueilla edistetään kykyä estää omatoimisesti onnettomuuksia ja muita vaaratilanteita osana paikallista turvallisuussuunnittelua. Paloasemat toimivat väestön valistuksen ja koulutuksen toimipisteinä. Toimintaan osallistuvat keskeiset yhteistyökumppanit, kuten sosiaali- ja terveystoimi, poliisi, rajavartiolaitos ja ympäristönsuojelu.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmä ja harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen toimeenpanoryhmän arvioivat tarvittavat kehittämis- ja ohjaustoimet yhteistyön näkökulmasta ja tekevät asiaa koskevan ehdotuksen vuoden 2008 aikana. Ehdotukset käsitellään pelastustoimen johdon foorumilla ja pelastustoimen kumppanuushankkeen turvallisuuspalvelujen ryhmässä vuonna 2008 ja tehdään päätökset koskien niiden toimeenpanoa. Toimenpiteet sisällytetään pelastustoimen tulossuunnitelmaan ja toiminta- ja taloussuunnitelmaan, lääninhallitusten tulossopimuksiin ja muiden toimeenpanon kannalta keskeisten toimijoiden vastaaviin suunnitelmiin. SM/PEO ja muut asianomaiset tahot antavat tarvittavia ohjeita toimialoillaan syksystä 2008 lähtien. (Yhteyshenkilö SM/PEO Veikko Peltonen).

5.5 tp 5

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

mukana: Lääninhallitukset, alueelliset pelastuslaitokset, alan järjestöt, Suomen Kuntaliitto

Sopimuspalokuntien toimintaedellytysten parantaminen otetaan huomioon pelastuslakia uudistettaessa. Vahvistetaan ammatti- ja sopimuspalokuntien välistä yhteistyötä sekä selvitetään mahdollisuudet parantaa palokuntalaisten hälytystehtävien ja työn yhteensovittamista sekä muut sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä tukevat vaihtoehdot.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

SM selvittää pelastuslain uudistuksen yhteydessä mahdolliset muutokset vapaaehtoisten palokuntien roolin tai palokuntalaisten aseman määrittelyyn sekä lainsäädännön kehittämistarpeet vuosina 2008-2010. Selvitetään säännöksen lisääminen lakiin kosken alueen pelastustoimen vastuuta sopimuspalokuntien työterveyshuollon järjestämisestä pelastustoiminnan osalta siten kun alueen pelastustoimen ja sopimuspalokunnan kesken sovitaan. Selvitetään lisättäväksi säännös vailla työsuhdetta olevan sopimuspalokuntalaisen työtaturman korvaamisesta valtion varoista tai viittaus erilliseen pykälään. Lisäksi SM selvittää mahdollisuuden säätää lakiuudistuksen yhteydessä viranomaisille yleinen tavoite edistää sopimuspalokuntien ja vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimintaedellytyksiä. SM ohjaa ja edistää pelastuslaitoksen vakinaisen henkilöstön ja vapaaehtoisen henkilöstön yhteistoiminnan kehittämistä sekä kaikkien henkilöstöryhmien tarkoituksenmukaista käyttöä pelastustoimessa mm. koulutuksen ja harjoitusten avulla. SM ohjaa ja edistää sellaisten hyvien käytäntöjen yleistymistä, joissa pelastuslaitos osallistuu sopimuksen tekemiseen työnantajan ja sopimuspalokuntatoimintaan osallistuvan työntekijän välillä, koskien hälytystehtävään poistumisen edellytyksiä ja ehtoja. Suomen Pelastusalan keskusjärjestö (SPEK) toteuttaa hankkeen vapaaehtoiseen palokuntatoimintaan osallistuvien määrän lisäämiseksi. (Yhteyshenkilö SM/PEO Ilpo Helismaa).

**Aikataulu:
2010**

Huomautuksia:

5.6 Turvallisuusseikkojen huomioon ottaminen rakennetun ympäristön suunnittelussa

5.6 tp 1

PÄÄVASTUU: YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

mukana: OM, SM, STM, Suomen Kuntaliitto

Aikataulu:
manuaali valmis 2009,
verkkosivusto valmis
2010, koulutus- ja
tiedotussuunnitelma ja
sen toimeenpano

Kootaan olemassa oleva kotimainen ja ulkomainen tutkimustieto ja arvioidaan tiedon sovellettavuutta suomalaiseen rakennetun ympäristön suunnitteluun. Kerätystä tiedosta laaditaan turvallisuuskysymyksiä yhdyskuntasuunnittelussa käsittelevä manuaali. Manuaali on tarkoitettu sekä yhdyskunta- ja rakennussuunnittelijoille että muille asiantuntijoille, opiskelijoille ja päättäjille. Manuaalin pohjalta laaditaan verkkosivusto ja kehitetään alan koulutusta ja tiedotusta.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.
Hanke organisoidaan yhteistyötahojen kanssa projektiksi syksyn 2008 kuluessa. (Yhteyshenkilö)

2011-2012

Huomautuksia:

6.1 Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen

6.1 tp 1

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: SM, LVM, TEM, YM, alan järjestöt

Tapaturmien ehkäisylle määritellään työtä ohjaavat tavoitteet sekä yhdenmukaiset toimintaperiaatteet ja toimintatavat. Perustetaan viranomaisten ja järjestöjen yhteinen foorumi koordinoimaan tapaturmien ehkäisyä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Järjestetään syksyllä 2008 asiantuntijaseminaari., johon osallistuvat Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien torjuntatyön neuvottelukunta, Tapaturmayhteistyöryhmä ja sisäisen turvallisuuden ohjelmaa valmistellut tapaturma-asiantuntijaryhmä.
(Yhteyshenkilöt Merja Söderholm, STM/HTO ja Matti Järvinen, Liikenneturva)

**Aikataulu:
2009**

Huomautuksia

6.1 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

mukana: KTL, alueelliset pelastuslaitokset

Tapaturmatietojen hyödyntämistä turvallisuussuunnittelussa parannetaan lisäämällä alueellisten pelastuslaitosten tiedonvaihtoa Kansanterveyslaitoksen kanssa. Tapaturmatietoja käsitellään osana pelastuslaitosten riskienhallintaa ja tietoja hyödynnytetään paikallisessa turvallisuussuunnittelussa. Pelastuslaitokset hyödyntävät tapaturmatietoja ennaltaehkäisyyden vaikuttavuuden arvioinnissa sekä ohjaavat tapaturmatietojen kokoamista helposti paikallistasolla hyödynnettävään muotoon.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Ensimmäiset alueelliset tietopakettit tapaturmien ilmaantuvuudesta ja seuraamuksista suunnitellaan ja valmistellaan pelastusalueittain Kansanterveyslaitoksessa käytössä olevien aineistojen pohjalta. Vuoden 2008 lopulla järjestetään asiasta koulutustilaisuus pelastusalueiden vastuuhenkilöille. Tilaisuudessa käsiteltäviä aiheita ovat muun muassa tilastot, mitä ne kuvaavat ja miten niitä tulkitaan, miten alueellista tietopohjaa tulisi parantaa, tietojen siirtäminen paikallisen turvallisuussuunnittelun osaksi. Vuonna 2009 järjestetään seminaari, jonka aiheena on alueellisten tietopakettien edelleen kehittäminen. Tietopakettit päivitetään

**Aikataulu:
2008-2009**

Huomautukset:

vuosittain ja koulutustilaisuudet uusitaan tarpeen mukaan. (Yhteyshenkilö SM/PEO Maija Peltokangas, Mikko Nygård).

Erityisryhmien asumisen turvallisuuden parantamiseksi otetaan käyttöön paikallisessa turvallisuussuunnittelussa Suomen Pelastusalan Keskusliiton tuottamaan riskiearviointikoulutuspakettia kotipalvelu- ja sairaanhoitohenkilöstölle, asumisturvallisuuden kartoituslomaketta ja proejektijulkaisua ”Erehdykset ja unohdukset salliva asumisympäristö. Kehitettävä nykyaikaiseen toimintaympäristöön soveltuva työkalu asumisen turvallisuuden edistämiseksi otetaan käyttöön sen valmistuttua. (Yhteyshenkilö xx SPEK).

6.1 tp 3

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: SM, OPM, LVM, Opetushallitus, järjestöt

Turvallisuusasioiden käsittely sisällytetään koulujen ja päiväkotien työhön niin, että se tulee osaksi jokapäiväistä toimintaa. Valmistetaan päiväkodeille ja eri kouluasteille tapaturma-alan yhteinen turvallisuussuunnittelun malli.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Päiväkotien turvallisuussuunnitteluopas valmistui kesäkuussa 2008. Kouluskierros on käynnistetty ja se jatkuu syksyllä 2008. Koulujen tapaturmatilannetta on selvitetty Stakesissa ja KTL:ssa. Koulujen turvallisuussuunnittelun kehittäminen liitetään KTL:ssa perustettavan työryhmän työskentelyyn. (Yhteyshenkilöt Olli Saarsalmi, STM/HTO, Anne Lounamaa, Jaana Markkula ja Heli Kumpula, KTL)

SPR tarjoaa kohderyhmille ensiapukoulutusta, jossa turvallisuus ja tapaturmat huomioidaan osana koulutusta. Pienten lasten vanhemmille ja päiväkotien henkilökunnalle tarjotaan Lapsi ja tapaturma -kursssia. SPR tarjoaa neuvoloiden kautta vanhemmille jaettavaa pienten lasten turvallisuusasetteitä. (Yhteyshenkilö SPR)

Aikataulu:

turvallisuussuunnittelun malli valmis 2008
toteuttaminen 2008-

Huomautukset:

6.1 tp 4

PÄÄVASTUU: LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

mukana: SM, STM, Tiehallinto, Liikenneturva

Tieliikenteessä panostetaan kohtaamis- ja suistumisonnettomuuksien sekä rattijuopumusten torjumiseen. Edistetään alkolukon vapaaehtoista käyttöä. Parannetaan erityisesti lasten ja iäkkäiden jalankulkijoiden ja polkupyöräilijöiden turvallisuutta rauhoittamalla taajamien liikennettä ja kehittämällä nopeusrajoitusten ja liikennevalojen automaattista liikennevalvontaa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Vähennetään kohtaamis- ja suistumisonnettomuuksia ja tehostetaan rattijuopumusten torjuntaa Liikenneturvallisuussuunnitelman 2006-2010, siihen liittyvän valtioneuvoston 9.3.2006 tekemän periaatepäätöksen ja Liikennepoliittisen selonteon mukaisesti.

Selonteon investointiohjelman tiehankkeet ja selonteossa esitetyllä 50 milj. euron teemahankerahoituksella toteutettavat sekä erityisesti Tiehallinnon toteuttamat teiden parannusohjelmat ovat tärkeitä keinoja onnettomuuksien vähentämiseksi. Toteutetaan keskikaideohjelma, jonka mukaisesti vaarallisilla 1-ajorataisilla päätieosuuksilla erotetaan vastakkaiset liikennevirrat rakentamalla keskikaiteet.

Ajolukkokokeilun periaatteet vakinaistettiin ja ajolukkomahdollisuutta laajennettiin kseällä 2008. Ajolukkoasioiden ohjausryhmä valmistelee lainsäädäntöä, jonka mukaan

Aikataulu:

2011

Huomautukset:

rattijuopumuksesta toistuvasti tuomitulle ajolukko olisi ajo-oikeuden edellytys. Määräajaksi on asetettu, että asiaa koskeva hallituksen esitys valmistuu syksyllä 2009. Iäkkäiden liikenneturvallisuustoimenpiteitä valmistelevaan on asetettu työryhmä syksyllä 2008. Pyöräilyn ja jalankulun tarpeet otetaan entistä paremmin huomioon maankäytön suunnittelussa. Tavoitteena on parantaa lasten, iäkkäiden ja polkupyöräilijöiden turvallisuutta. (Yhteyshenkilö LVM Leif Beilinson)

6.1 tp 5

PÄÄVASTUU: LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

mukana: STM, Tiehallinto, Kansanterveyslaitos, Ilmatieteen laitos, Liikenneturva, Finanssialan Keskusliitto, Terveyden edistämisen keskus, kunnat

Ehkäistään järjestelmällisesti jalankulkijoiden liukastumisia parantamalla jalankulkualueiden kunnossapitoa ja tarjoamalla jalankulkijoille tietoa jalankulun turvallisuuteen vaikuttavista asioista.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

LVM pitää jalankulun turvallisuutta esillä oman liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnan kautta ja yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Aikataulu:

pysyvä

Huomautuksia:

6.1 tp 6

PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

mukana: Kansanterveyslaitos, Työterveyslaitos, Stakes, UKK-instituutti, kunnat, järjestöt

Sosiaali- ja terveysministeriön alan kehittämis- ja tutkimuslaitosten (Kansanterveyslaitos ja Stakes) yhdistämisessä taataan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn voimavarat. Kaatumistapaturmien ehkäisyä tehostetaan tapaturma-alan poikkihallinnollisella yhteistyöllä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

KTL:ssa nykyisin toimivan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn yksikön toiminnan vakinaistaminen varmistetaan pysyvillä resursseilla. Nyt yksikkö toimii vuosittain saatavalla rahoituksella terveyden edistämisen määrärahasta ja SM:stä. (Yhteyshenkilöt KTL:n ja Stakesin yhdistämistä selvittävät työryhmät)

Tehdään yhteinen selvitys kaatumisten tausta- ja riskitekijöistä koti-, vapaa-ajan, työ- ja liikenneympäristöissä. Vahvistetaan yhteistyötä ennalta ehkäisyn toteuttamisessa ja järjestetään asiantuntijaseminaari. (Yhteyshenkilöt: Sanna Sihvonon/KTL, Raoul Grönqvist, TTL ja UKK-instituutti)

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy on sisällytetty ensiapukoulutukseen. Osana SPR:n vapaaehtoistoimijoiden peruskoulutusta (ystävät, vanhustenkerhot, omaishoitajat jne) järjestetään koulutusta koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisystä. SPR tarjoaa koulutusta VAPEPAn toimintaan osallistuville järjestöille. (Yhteyshenkilö SPR)

Aikataulu:

2010

Huomautuksia:

6.1 tp 7

PÄÄVASTUU: VALTIOVARAINMINISTERIÖ

mukana: SM, STM, YM, Turvatekniikan keskus, Kuluttajavirasto

Selvitetään kotitalousvähennyksen käytön laajentaminen ja muut rahoitusmahdollisuudet turvallisuustekniikan käyttöönoton lisäämiseksi kotitalouksissa.

Aikataulu:

2009

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Ohjelmassa ei täsmennetä tarkemmin, millaista turvallisuustekniikkaa ehdotuksessa tarkoitetaan. Kotitalousvähennys soveltuu jo nykyisessä muodossa moniin kodin turvallisuutta lisääviin korjaus- ja parannustöihin. Sen sijaan erilaiset kodin koneiden ja laitteiden asennustyöt eivät kuulu kotitalousvähennyksen piiriin. Hallitusohjelmassa kotitalousvähennyksen laajentamiseen on varattu 10 milj. euroa. Tässä vaiheessa ei kuitenkaan ole ratkaisuja siitä, millä tavoin kotitalousvähennystä tullaan hallituskauden aikana laajentamaan.

6.1 tp 8

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

mukana: STM, YM, Suomen Kuntaliitto

Hoito- ja hoivalaitokset suojataan automaattisella sammutuslaitteistolla, jollei turvallisuusselvityksen perusteella voida osoittaa muita keinoja riittävän turvallisuustason saavuttamiseksi. Selvitetään automaattisten sammutusjärjestelmien rahoitusjärjestelyt ja valtion osallistuminen rahoitukseen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Hoito- ja hoivalaitosten nykyinen suojaustaso selvitetään kattavasti Sammutuslaitteistoselvitys 2008 - tutkimuksessa syksyllä 2008. Selvityksen perusteella asumisen paloturvallisuuden kehittämistarpeita arvioiva yhteistyöryhmä arvioi mahdollisuudet asentaa sammutuslaitteistot laitoksiin sekä asentamisen vaatiman rahoitustarpeen vuosille 2010-2015. Ryhmä tekee vuoden 2009 aikana sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmälle esityksen rahoituksesta sekä rahoitusvastuun jakaantumisesta ja tarvittavasta valtion rahoitustarpeesta. Pelastuslain jatkovalmistelussa vuosina 2008-2010 selvitetään, miten yksittäisten hoito- ja hoivalaitosten turvallisuustasoa saadaan parannettua jo olemassa olevissa laitoksissa. (Yhteishenkilö SM/PEO Mikko Nygård)

Aikataulu:
2015

Huomautuksia:

6.2 Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen

6.2 tp 1

PÄÄVASTUU: SM (Maahanmuutto-osasto).

mukana: UM, OM, STM, OPM

Tarjotaan Suomeen pysyvästi ja määräaikaaisesti muuttaville kattavammin tietoa Suomen lainsäädännöstä ja palvelujärjestelmästä maahan muuttamisen yhteydessä ja kotoutumisen eri vaiheissa. Vahvistetaan kansalaisjärjestöjen asemaa tuki- ja neuvontapalveluissa. Lisätään tietoa laatimalla maahan saapuville poikkihallinnollinen, eri kielille käännetty turvallisuuspalveluista kertova tiivis esite ("Turvallisesti Suomessa") ja liittämällä turvallisuuspalveluita ja lainsäädännön tarjoamia oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva tieto tiiviimmin osaksi kotoutumissuunnitelmia ja kotouttamiskoulutusta sekä tulevaa opastusjärjestelmää. Valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa selvitetään, että voidaanko palvelujärjestelmän mahdollisuutta käyttää pidempi aika maahanmuuttajien palvelemiseen toteuttaa ns. korotetun asiakaskertoimen avulla.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Hallituksen maahanmuuttopoliittisen ohjelman mukaisesti Suomeen muuttaville ulkomaalaisille luodaan opastusjärjestelmä, joka tarjoaa kattavasti perustietoa Suomen lainsäädännöstä ja palvelujärjestelmästä. Vuoden 2009 aikana valmistellaan poikkihallinnollinen, eri kielille käännetty tiivis materiaalipaketti.

Aikataulu:
2009

Huomautuksia:
Maahanmuutto-osasto koordinoi yhteistyötä SM:n sisällä

Turvallisuuspalveluihin liittyvä osuus sisältyy kokonaisuuteen. Työhön osallistuvat valmistelevat aineistoa materiaalipakettiin oman toimialansa osalta. Materiaalipaketti jaetaan erillisen suunnitelman mukaisesti. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tiina Palonen- Roihupalo)
Syksyllä 2008 valmistuu selvitys maahanmuuttajajärjestöjen rahoituskanavista. Selvitystä käytetään taustatietona päätöksenteossa tehtäessä päätöksiä koskien monietnisen kansalaisyhteiskunnan valtionavustuksia. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tiina Palonen- Roihupalo).
Helsingin kaupunki on yhteistyössä Kulttuurikeskus Caisan kanssa toteuttanut verkossa toimivan infopankin, jossa on tietoa maahanmuuttajille 15 kielellä. Kehitetään infopankkia edelleen ja otetaan se käyttöön valtakunnallisesti.

Vuoden 2010 valtionosuusudistuksen valmistelun yhteydessä selvitetään, voidaanko maahanmuuttajien palvelujärjestelmistä aiheutuvat kustannukset ottaa nykyistä paremmin huomioon valtionosuuden määräytymisperusteissa (VM 11.8.2008)

Opetushallituksen kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmasuositus julkaistiin vuonna 2007, ja sen sisällöissä on kohta ”arjen taidot”, joihin voidaan sisällyttää turvallisuuteen liittyvä kokonaisuus. (Yhteyshenkilö xxx OPH).

Kansalaisjärjestöjen saama rahoitus tuki- ja neuvontapalveluiden järjestämisessä varmistetaan ottaen huomioon perheenyhdistämistä hakevien sekä kotoutujien määrän kasvu. SPR jatkaa ja laajentaa eri puolilla maata toteutettavaa maahanmuuttajaohjelmaa, jota rahoittaa Raha-automaattiyhdistys. (Yhteyshenkilö SPR)

6.2 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (maahanmuutto-osasto)

mukana: UM, Maahanmuuttovirasto

Huolehditaan työn perusteella, perhesiteen vuoksi ja humanitaarisista syistä muuttavien henkilöiden oleskelulupien tehokkaasta ja oikeudenmukaisesta käsittelystä tasavertaisesti koko asiakaskunnan kaikinpuolisen turvallisuuden takaamiseksi. Nopeutetaan oleskelulupa- ja kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja nykyisestä ottaen huomioon niiden vaikutus maahanmuuttajien kotoutumiseen ja turvallisuuden tunteeseen ja takaamalla lupaviranomaisille riittävät resurssit tavoitteen saavuttamiseksi. Oleskelulupajärjestelmää kehitettäessä arvioidaan laaja-alaisesti, miten kukin oleskelulupatyypin ja siihen liittyvät oikeudet sekä hakumenettely vaikuttavat turvallisuuden tunteeseen ja kotoutumiseen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Selvitysmies Ole Norrbackin valmistelevat ehdotukset maahanmuuttohallinnon kehittämiseksi valmistuivat keväällä 2008. Toimenpiteessä vahvistetut asiat otetaan huomioon maahanmuuttohallintoa kehitettäessä selvitysmiehen ehdotusten pohjalta. Maahanmuuttoviraston toiminnan kehittäminen -raportti löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta www.intermin.fi/julkaisu/152008.

SPR seuraa käsittelyaikojen kehittymistä sekä osallistuu perheenyhdistämismenettelyn ja käsittelyaikojen aiheuttamien vaikutusten arviointiin sekä esittää tarvittaessa kehittämisehdotuksia. (Yhteyshenkilö SPR)

Aikataulu:
pysyvä

Huomautuksia:

6.2 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (maahanmuutto-osasto)

mukana: OM, kunnat, kaikki viranomaiset

Aikataulu:
pysyvä

Otetaan etnisten vähemmistöjen turvallisuuskysymykset osaksi suunnittelujärjestelmää ja lisätään etnisten vähemmistöjen osallisuutta suunnittelussa. Varmistetaan, että kaikki turvallisuusviranomaiset laativat yhdenvertaisuussuunnitelmat ja että kuntien kotouttamisohjelmissa otetaan huomioon paikalliset turvallisuussuunnitelmat. Kannustetaan kaikkia kuntia laatimaan kotouttamisohjelmat joko yksin tai seudullisesti.

Huomautuksia:
Maahanmuutto-
osastolla päävastuu.
Muut osastot
huolehtivat siitä, että
toimenpide
toimeenpannaan toimi-
alalla.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

SM antaa koko sisäasianhallintoa, mukaan lukien alueelliset pelastuslaitokset, koskevat ”Sisäasiainhallinnon linjaukset yhdenvertaisuuden edistämiseksi”. Asiakirja sisältää myös linjaukset siitä, miten etnisten ja muiden vähemmistöjen turvallisuuskysymykset otetaan huomioon eri toimialojen toiminnassa. Linjaukset annetaan elokuussa 2008, painotuotteet valmistuvat 15.10.2008 mennessä. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tiina Palonen-Roihupalo)

SM järjestää 30.9.2008 mennessä yhdessä sisäasiainministeriön toimialojen kanssa 10 alueellista työpajaa yhdenvertaisuuslaista ja -suunnittelusta sekä eri etnisten vähemmistöjen syrjäntäkokemuksista. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tiina Palonen-Roihupalo)

Sisäasiainhallinnon yhdenvertaisuussuunnittelun työryhmä valmistelee SM:n yhdenvertaisuussuunnitelman, joka velvoittaa SM:n poliisi- ja rajavartiolaitos- osastot ohjeistamaan ja tukemaan toimialan yhdenvertaisuussuunnittelua. Määräaika 30.11.2008. SM:öön perustettava yhdenvertaisuus ja tasa-arvotyöryhmä seuraa ja arvioi suunnitelmien toteutumista ja laatua. Työryhmä perustetaan 1.1.2009 lähtien määräajaksi. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tiina Palonen-Roihupalo)

Ammatillisen peruskoulutuksen uusien tutkintojen perusteiden mukaan koulutuksen järjestäjän tulee tehdä opetussuunnitelmaan suunnitelma yhdenvertaisuutta edistävästä toimenpiteistä. Opetushallituksen jakamissa valtionavustuksissa maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kehittämiseen on yhtenä painoalueena useana vuonna ollut yhdenvertaisuuden ja etnisen monimuotoisuuden edistäminen oppilaitoksissa ja niitä koskevien suunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen. (Yhteyshenkilö OPH).

OPH käynnisti yhdessä OPM:n kanssa vuonna 2007 Monikulttuurisuustaitojen kehittäminen kouluyhteisössä -hankkeen esi- ja peruskouluissa. Hankkeen yhtenä painopisteenä on suvaitsevaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja erityisesti kouluyhteisön kulttuurivähemmistöjen ja valtakulttuurin yhteyksien edistäminen. Hankkeessa on vuosina 2007–2008 ollut mukana 28 kuntaa. Vuonna 2008 hanke on laajentunut kattamaan lukiokoulutuksen, ja hankkeessa on mukana 40 kuntaa. Hankkeessa kunta/koulu laatii monikulttuurisuustaitojen kehittämissuunnitelman, jonka toimenpiteet vakiinnutetaan osaksi koulun arkea. (Yhteyshenkilö OPH).

6.2 tp 4

PÄÄVASTUU: VALTIOVARAINMINISTERIÖ JA SISÄASIAINMINISTERIÖ (maahanmuutto-osasto)

mukana: Opetushallitus

Edistetään etnisten vähemmistöjen edustajien rekrytointia julkisen sektorin tehtäviin. Tämä toteutetaan sisällyttämällä rekrytointia edistävät toimenpiteet yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimista koskeviin suosituksiin, parantamalla harjoitteluun pääsyä ja tarkistamalla niitä virkakelpoisuuksien ehtoja, jotka vaikeuttavat etnisten vähemmistöjen rekrytoimista.

Aikataulu:
2008-2010

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Asetetaan työryhmä, jonka tehtävänä on tukea sisäasiainministeriötä ”Yleisten suositusten yhdenvertaisuussuunnitelman sisällöksi” valmistelussa. Suosituksiin sisällytetään eri vähemmistöryhmiin kuuluvien henkilöiden rekrytointia julkisen sektorin palvelukseen edistäviä toimenpiteitä. Lausuntokierroksen jälkeen suositukset käännetään eri kielille ja jaetaan yhdenvertaisuussuunnitelmavelvollisille viranomaisille vastuuministeriöiden kautta. Määräaika 31.12.2008. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tiina Palonen-Roihupalo)

Valtionhallinnon henkilöstöpoliittisia linjauksia ja rekrytointikäytäntöjä uudistetaan painottamalla yhteiskunnan moninaisuuden heijastumista valtionhallinnon henkilöstöön. Rekrytointia koskeva ohje uudistetaan vuoden 2008 aikana. (Yhteyshenkilö)

6.2 tp 5

PÄÄVASTUU: OIKEUSMINISTERIÖ

mukana: SM, LVM

Varmistetaan, että lainsäädännön ja oikeusjärjestelmän avulla voidaan tehokkaasti puuttua rasistisiin rikoksiin ja internetissä esiintyviin rasistisiin viesteihin rikosoikeudellisin keinoin. Arvioidaan tarve säätää internet-sivustojen ylläpitäjille erityinen rasistisen rikoksen tunnusmerkistön täyttävän aineiston seuranta- ja poistamisvelvollisuus. Rasististen rikosten käsittelyä tehostetaan lisäämällä poliisin ja syyttäjän yhteistyötä, jotta rikoksen motiiviin liittyvät seikat tulevat riittävässä laajuudessa selvitettyä. Selvitetään, tulisiko rikosilmoituksen tai esitutkinnan yhteydessä tarjota asianomistajalle mahdollisuus antaa lisätietoja tilastointia varten syrjintärikosepäilyyn liittyvistä seikoista, kuten syrjinnän perusteesta tai etnisestä taustasta. Seurannan kehittämistä varten sovitaan oikeuslaitoksessa käytettävästä rasistisen rikoksen määritelmästä. Turvataan rasististen rikosepäilyjen etenemistä oikeusjärjestelmässä tarkastelevan laadullisen tutkimuksen jatkuvuus ja varmistetaan siihen tarvittavat tutkimusresurssit. Tutkimuksen avulla saadaan tietoa siitä, miten poliisille tulleet rasismirikosepäilyt etenevät syyttäjälle ja tuomioistuinkäsittelyyn ja lisätään näin mahdollisuuksia seurata järjestelmän toimivuutta.

Aikataulu:

2009

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: : Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

OM (lainvalmisteluosasto, rikos- ja prosessioikeuden yksikkö) laatii vuoden 2008 loppuun mennessä yhdessä julkisoikeuden yksikön kanssa arviointimuistion lainsäädännön tilasta koskien rasistisia rikoksia ja niiden tunnistamista. Muistiossa tuodaan esiin mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet. (Yhteyshenkilö)

Poliisin ja syyttäjien yhteistyötä rasististen rikosten käsittelyssä tehostetaan. Asiasta käydään keskustelut Valtakunnansyyttäjänviraston kanssa syksyllä 2008 (Yhteyshenkilö OM/KPO Littunen).

Rasististen rikosten etenemistä koskevan tutkimuksen jatkuvuuden turvaamisesta keskustellaan SM:n ja Poliisiammattikorkeakoulun kanssa vuoden 2008 loppupuolella. PAKK:issa aihetta on jo tutkittu. (Yhteyshenkilö)

SPR järjestää vuosittain kampanjat rasismia vastaisena päivänä rasismia ja etnistä syrjintää vastaan. Kampanjoilla lisätään väestön tietoisuutta rasismista ja rasistisista rikoksista sekä etnisten vähemmistöjen tietoisuutta heidän oikeuksistaan ja kannustetaan heitä hakemaan oikeutta kohdattuaan rasismia tai etnistä syrjintää. SPR on kehittänyt rasismia ja syrjintää kohdanneille maahanmuuttajille vertaistukimallin. Mallia on pilotoitu vuoden 2008 lopussa päättyvässä MUKANA -hankkeessa (ERF-hanke). Syksyn 2008 aikana laaditaan suunnitelmat toiminnan jatkamiseksi ja siirtämiseksi toisen tahon ylläpitämäksi. Toiminnan jatkuminen vaatii rahoitusta. (Yhteyshenkilö SPR)

6.2 tp 6

PÄÄVASTUU: SM (oikeusyksikkö)

Aikataulu:

2009

mukana: OM, STM, OPM

Varmistetaan, että viranomaisilla on riittävät keinot puuttua etnisten vähemmistöjen turvallisuutta uhkaaviin tilanteisiin, joissa kulttuurista johtuvat erityispiirteet vaativat viranomaisilta erityisiä toimenpiteitä perus- ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi. Asiasta tehtävän selvityksen perusteella arvioidaan mahdollisten toimenpiteiden, kuten toimintaohjeiden laatimisen tarve. *Päivastuu: SM. Mukana: OM, STM, OPM. Aikataulu: 2009.*

Huomautuksia:**TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.**

1. Ensimmäisessä vaiheessa perustetaan projektiryhmä, jossa ovat edustettuina ministeriöiden (SM,OM, STM, OPM) lisäksi etnisiä vähemmistöjä ja muita keskeisiä toimijoita edustavat tahot. Projektiryhmä laatii hankkeelle yksityiskohtaisen työ- ja rahoitussuunnitelman sekä sopii keskinäisestä työnjaosta.

Aikataulu: työryhmä asetetaan 1.10.2008 mennessä.

2. Toisessa vaiheessa laaditaan esiselvitys, jolla kartoitetaan kaikki tilanteet ja turvallisuusongelmat, joita on tullut esiin Suomessa ja muualla Euroopassa etnisten vähemmistöjen kulttuurisista erityispiirteistä johtuen. Selvitys kattaa mm. kunnioitettavuutta, pakkoavioliittoihin, ympärileikkauksiin, väistämismenettelyihin, perheen sisäiseen dynamiikkaan, sukupuolten tasa-arvoon ja lasten kasvatuksen menetelmiin sekä ns. ryhmän sisäisten vähemmistöjen asemaan liittyvät kysymykset.

Aikataulu: esiselvitys valmistuu 31.12.2008 mennessä

3. Esiselvityksen pohjalta laaditaan raportti, johon on koottu ajankohtainen tutkimus- ja muu tieto a) kulttuurisista erityispiirteistä etnisten vähemmistöjen turvallisuutta uhkaavista tilanteista ja b) viranomaisten keinoista ennalta ehkäistä ja puuttua ko. tilanteisiin. Raporttiin kootaan tietoa eri lähteistä kuten tutkimuksesta, oikeustapauksista, rikostilastoista, yhteydenotoista vähemmistövaltuutettuun ja neuvontaa sekä tukimuotoja tarjoaviin järjestöihin ja viranomaisiin. Raporttiin kootaan myös käytössä olevat välineet, menetelmät ja rakenteet eri osa-alueiden ja viranomaistahojen osalta. Mahdollisia aukkokohtia täydennetään haastattelujen ja kenttäselvityksen avulla.

Raportti valmistuu 1.5.2009 mennessä.

4. Seuraavassa vaiheessa järjestetään temaattisia työpajoja kukin aihekokonaisuuden ympärille. Työpajojen tulokset kootaan loppuraportiksi, jonka pohjalta päätetään toimintaohjelman laatimisesta. Mikäli päädytään erityisen toimintaohjelman laatimiseen, kiinnitetään sen valmistelussa erityistä huomiota käytännön toteuttamiskelpoisuuteen ja konkreettisuuteen. Toimintaohjelman toimeenpanoa seuraamaan ja ohjaamaan asetetaan seurantaryhmä. Toimintaohjelma voi käsittää mm. seuraavia asioita:

- toimintamallit ja rakenteet em. tilanteisiin puuttumiseksi
- suunnitelma mahdollisten lisäselvitysten tekemiseksi
- menetelmät turvallisuustilanteen ja sen eri osa-alueiden seuraamiseksi ja arvioimiseksi
- viranomaisille suunnattu tukimateriaali, ohjeistus ja mahdolliset viranomaisten erityistoimenpiteet

Aikataulu: seurantaryhmä asetetaan 1.9.2009 mennessä ja se jatkaa toimintaansa hallituskauden loppuun. Toimintaohjelma valmistuu 31.12.2009 mennessä.

5. Toimintaohjelman toimeenpanoa toteutetaan asteittain ja integroidusti; esimerkiksi lisäselvityksiä voidaan laatia osana syrjinnän seurantajärjestelmää ja/tai sektoritutkimusohjelmaa, tukimateriaalia voidaan tuottaa kansallisen syrjinnän vastaisen ohjelman (Progress) kautta ja/tai osana neuvottelukuntien toimintaa. Toimintaohjelma sisältää toteutumisen seurannan ja arvioinnin menetelmät, aikarajat ja vastuutahot.

6.2 tp 7**PÄÄVASTUU: OPETUSMINISTERIÖ****mukana: SM, uskonnolliset yhteisöt****Aikataulu:
2010**

Selvitetään vähemmistöuskontojen opetuksen kokonaistilanne ja laaditaan toimenpide-ohjelma, jolla puututaan tehokkaasti esille tulleisiin puutteisiin jotta perustuslain ja uskonnonvapauslain takaama oikeus omaan uskontoon ja uskonnon opetukseen toteutuu käytännössä.

Päävastuu: OPM. Mukana: SM, uskonnolliset yhteisöt. Aikataulu: 2010.

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA : Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Uskonnon opetuksessa perusopetuksen järjestäjä antaa oppilaille oman uskontonsa mukaista opetusta. Tämä tarkoittaa, että oppilaan uskonnon opetuksessa ensisijainen opetusryhmä on sellainen, jonka lähtökohta on sen uskonnollisen yhdyskunnan mukainen, johon oppilas kuuluu. Jos oppilas ei kuulu mihinkään Suomessa rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan, niin hänen ensisijainen opetusryhmänsä opiskelee elämäkatsomustietoa. Kaikki oppilaat voivat halutessaan opiskella enemmistön uskontoa. Tämä on otettu huomioon myös enemmistöuskonnon opetussuunnitelman perusteissa. Katsomusaineiden opiskelu jakaantui vuonna 2005 siten, että 94 % oppilaista opiskeli evankelisluterilaista uskontoa, noin 1 % ortodoksista uskontoa, noin 1 % islamia, noin 2 % elämäkatsomustietoa ja loput muita uskontoja. Osuudet ovat pysyneet muuten miltei vakioina usean vuoden ajan lukuun ottamatta islamin vähittäistä lisääntymistä.

OPM on myöntänyt Helsingin yliopistolle erillisrahoitusta vuosille 2007-2009 pienryhmäisten uskontojen ja elämäkatsomustiedon aineenopettajakoulutukseen.

6.3 Väkivallan vähentäminen

6.3 tp 1

PÄÄVASTUU:

a. OPETUSHALLITUS, mukana: STM, SM, OPM

b. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ, mukana: OM, SM

c. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ, mukana: OM, SM, Suomen Kuntaliitto

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa vähennetään toteuttamalla seuraavat toimenpiteet:

- a. Annetaan lapsille ja nuorille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa turvataitokasvatusta, joka antaa lapselle erilaisia valmiuksia, myös valmiudet torjua nettigrooming -yrityksiä.
- b. Kehitetään seksuaalisen ja fyysisen väkivallan kohteeksi joutuneiden lasten ja nuorten kokonaisvaltaiseksi auttamiseksi ns. Lastentalo-toimintamalli, joka varmistaa erityisen osaamisen lapsen kanssa työskentelyssä niin rikostutkinnan, lapsilähtöisesti toimivan oikeusprosessin kuin hoito- ja tukitoimienkin osalta.
- c. Tehdään aina ruumiinavaus alle 2-vuotiaina, joko väkivallan tai mahdollisen tapaturman uhrina epäselvissä olosuhteissa kuolleille lapsille tarkan kuolinsyyn selvittämiseksi. Ruumiinavauksen lisäksi selvitetään tarpeen mukaan laajemmin lapsen kuolemaa edeltäviä tapahtumia, esimerkiksi käyntejä terveydenhoidon tai muissa vastaavissa palveluissa.

Aikataulu:

- a. 2011
- b. 2010
- c. pysyvä

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

a)

b) Tehtävä sisällytetään osaksi lasten seksuaalisen hyväksikäytön selvittämisen asiantuntijatyöryhmän tehtävää. Työryhmän tehtävänä on muun muassa lisätä alle 16 vuotiaisiin kohdistuvien hyväksikäyttöä koskevien rikosten selvittämiseen ja tutkintaan osallistuvien eri viranomaisten yhteistyötä lasten oikeuksien ja aseman

vahvistamiseksi. Lastentalo-toimintamalli on kehitetty Pohjoismaissa tähän tarkoitukseen. Lastentalomallia pilotoidaan Kaste-ohjelman osana. Yhteyshenkilöt: Heidi Manns-Haatanen, STM/HTO ja Helena Ewalds, Stakes)

c) Mikäli epämääräisen syyn, tapaturman tai kaltoin kohtelun seurauksena sairaalaan joutunut lapsi kuolee, on hänelle tehtävä oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus. Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus edellyttää viranomaisyhteistyötä, joka mahdollistaa laajemmin kuolemaa edeltävien tapahtumien selvittämistä. Tehdään selvitys asiasta. (Yhteyshenkilöt: Heidi Manns-Haatanen, STM/HTO ja Pekka Järvinen STM/STO)

c)

6.3 tp 2

**PÄÄVASTUU: Rikosuhripäivystyksen osalta OIKEUSMINISTERIÖ
turvakotien osalta SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
116-numeron osalta LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ**

Vahvistetaan olemassa olevia uhrin tukipalveluja valtakunnallistamalla turvakoti- ja rikosuhripäivystyksen toiminta, johon sisällytetään tuki rikosasiain todistajalle jokaisessa kärkeä- ja hovioikeudessa. Luodaan 24 tunnin maksuton valtakunnallinen puhelinpäivystys kaikille uhreille ottamalla käyttöön 116-alkuinen palvelunumero.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA : Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Turvakodit: STM laatii selvityksen turvakotien nykytilasta, toiminnasta, tarpeesta ja riittävydestä, jonka perusteella esitetään malli toiminnan järjestämiseksi.

Aikataulu: Selvitys valmis 2009 aikana. Toiminta järjestetty vuoteen 2015 mennessä. (Yhteyshenkilöt: Heidi Manns-Haatanen, STM/HTO ja Helena Ewalds, Stakes)

Rikosuhripäivystys: OM valmistelea Rikosuhripäivystyksen ja todistajien tuen valtakunnallistamisen rahoitusta koskevan esityksen otettavaksi huomioon kehysvalmistelussa 2010-2013. (Yhteyshenkilö)

Aikataulu:
2015

Huomautuksia:

6.3 tp 3

**PÄÄVASTUU: OIKEUSMINISTERIÖ
mukana: SM, LVM, STM, OPM**

Kriminalisoidaan lasten houkuttelemisen tapaamiseen seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa Euroopan neuvoston yleissopimuksen lasten suojelemiseksi seksuaaliselta riistolta ja hyväksikäytöltä edellyttämässä laajuudessa (grooming). Varmistetaan lainsäädännön toimeenpano viranomaistoimin ja viranomaisten välisellä yhteistyöllä sekä tehostetaan hyväksikäyttötapausten ja niiden yritysten ilmituloa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Lainsäädäntötyö aloitetaan vuoden 2009 alkupuolella, vastuuyksikkö OM/LAVO rikos- ja prosessioikeuden yksikkö. Lain tultua voimaan järjestetään yhteispalaveri toimeenpanon varmistamiseksi. Palaveriin kutsutaan edustajat ainakin seuraavista ministeriöistä: OM, SM, LVM, STM, OPM.

Aikataulu:
kriminalisointi 2009
toimeenpanon arviointi
2010
Huomautuksia:

6.3 tp 4

**PÄÄVASTUU: SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
mukana: UM, OM, SM, OPM, Suomen Kuntaliitto**

Aikataulu:
2010

Vahvistetaan lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn resursseja ja koordinaatiota.

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA : Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Uuden tutkimus- ja kehittämislaitoksen (KTL+Stakes) strategiaan on kirjattu lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn tutkiminen ja kehittäminen. Tehtäväalueen tutkiminen ja kehittäminen tulee osaksi laitoksen toimintaa. Yhdistymisen yhteydessä yksikön henkilöstöresursseja vahvistetaan. (Yhteyshenkilöt KTL:n ja Stakesin yhdistymistä selvittävät työryhmät)

6.4 Kilpailukyvyyn lisääminen yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla

6.4 tp 1

PÄÄVASTUU: SM(pelastusosasto)

mukna: STM, YM, TEM, alueelliset pelastuslaitokset, Elinkeinoelämän keskusliitto, Keskuskauppakamari

Yritysten toiminnan häiriöttömyyden varmistamiseksi päivitetään yritysten pelastussuunnitelmat ja täydennetään niitä kattavasti rikosturvallisuussuunnitelmilla. Lisätään viranomaisten yhteistyötä yrityksiin kohdistuvassa tarkastustoiminnassa tarkastuskäyntien määrän vähentämiseksi.

**Aikataulu:
2010**

Huomautuksia:
Elinkeinoelämän ja viranomaisten pysyvä yhteistyöelin Kansallinen yhteistyöryhmä seuraa toimeenpanon etenemistä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Yritysten pelastussuunnitelmien päivittämisen ja täydentämisen säädösmuutokset sisältyvät pelastuslain uudistamishankkeeseen 2008-2010. Pelastussuunnitelmasta kehitetään ”turvallisuuden käsikirja”, johon voidaan sisällyttää ja jossa voidaan yhteen sovittaa palo- ja poistumisturvallisuuden lisäksi kaikki yrityksen turvallisuuteen liittyvät asiat, kuten onnettomuuksien ehkäisy, rikostorjunta ja työsuojelu. (Yhteyshenkilö SM/PEO Hannu Olamo, Jaana Rajakko.)

6.4 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

PUOLUSTUSMINISTERIÖ

mukana: Elinkeinoelämän keskusliitto

Luodaan yhteinen yritysturvallisuuskriteeristö yrityksille turvallisuus- ja yhteisöturvallisuusmenettelyn yhtenäistämiseksi ja omavalvonnan sekä auditoinnin parantamiseksi. *Päivastuu: PLM, SM. Mukana: Elinkeinoelämän keskusliitto. Aikataulu: 2009.*

Aikataulu: 2009

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Yhteisöturvallisuuden viranomaisveloitteet on asetettu laissa kansainvälisistä tietoturvaluusveloitteista (588/2004). Vuonna 2009 se osa veloitteista, joilla ei ole kytkentää puolustushallintoon, siirtyy Suojelupoliisin vastuulle. Kansallisen yritysturvallisuuskriteeristön valmistelua johtava johtoryhmä ja työryhmät asetetaan 15.10.2008 mennessä. Työryhmät valmistelevat raportit vaiheittain niin, että ensimmäisten raporttien määräaika on 15.3.2009 ja toisten raporttien 15.6.2009. Ehdotus kansalliseksi yritysturvallisuuskriteeristöksi luovutetaan 30.11.2009. (Yhteyshenkilöt: SM/PO Tommi Reen, Supo Arto Heiska, PLM Matti Kesäläinen).

6.4 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VNK, STM, LVM, TEM, YM, Viestintävirasto, alueelliset pelastuslaitokset, Suomen Kuntaliitto

Edistetään yritysten turvallisuuskulttuuria toteuttamalla turvallisuusportaali, johon keskitetään tiedot yritysturvallisuuden kehittämiseen ja parantamiseen vaikuttavista tuki- ja neuvontapalveluista, niiden keskeisestä sisällöstä ja yhteyspisteistä ja mahdollisuudesta lähettää yhteydenottopyyntö. Portaalia voidaan käyttää myös yritysten ja elinkeinoelämän toimintaa koskevien uhka-arvioiden ja tilannekuvien jakamiseen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Hankkeen valmistelua varten asetetaan työryhmä, jossa on edustajat SM/PO, KRP, PLM, Supo, Viestintävirasto ja EK. Työn ensimmäisessä vaiheessa selvitetään turvallisuusportaalien kohderyhmä. Hankesuunnitelman valmistuttua työryhmän kokoonpanoa laajennetaan tarvittaessa. Työn ensimmäisen vaiheen päätteeksi valmistuu raportti, joka sisältää ehdotuksen turvallisuusportaalien toteuttamisesta. Hankkeen toisessa vaiheessa valmistellaan suunnitelma portaalien käytännön toteuttamiseksi sekä suunnitelman portaalien rahoittamiseksi. (Yhteyshenkilöt: SM/PO Reen, Hämäläinen, KRP Kimmo Markkula.)

Keskusrikospoliisin johdolla valmisteltu yritysten rikosturvallisuuden toimintamalli ELVIRA liitetään osaksi turvallisuusportaalia. (Yhteyshenkilö Erkki Hämäläinen HPL).

Suomen Pelastusalan keskusliiton valmisteleva tietokanta (PT-projekti) liitetään osaksi turvallisuusportaalia. (Yhteyshenkilö xx SPEK).

Aikataulu:

1. vaihe valmis 2009

2. vaihe valmis 2010

3 vaihe valmis 2015

Huomautuksia:

Elinkeinoelämän ja viranomaisten pysyvä yhteistyöelin
Kansallinen yhteistyöryhmä seuraa toimeenpanon etenemistä.

6.4 tp 4

PÄÄVASTUU: LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

mukana: UM, SM, PLM, Viestintävirasto

Selvitetään tarve perustaa kansallinen tietoliikenneturvallisuusviranomainen (NCSA, National Communication Security Authority). Suomen kansallisena turvallisuusviranomaisena toimii ulkoasianministeriö, joka valtuuttaa määrättyt turvallisuusviranomaiset hoitamaan erityisiä tehtäväalueita. Viestintäviraston tehtäväksi on suunniteltu tietoliikenteen turvallisuustehtävien hoitaminen. Näistä tehtävistä vastaavaa kutsutaan vakiintuneen kansainvälisen käytännön mukaisesti tietoliikenneturvallisuusviranomaiseksi. Viranomaisen tehtävinä ovat tietoturvapoliittikkaan sekä tiedonsiirron ja -käsittelyn turvallisuuteen liittyvät seikat, erityisesti turvallisuustasojen määrittäminen. Lisäksi viranomainen vastaa kansallisen salaustietojen hallinnasta ja kansallisten ja kansainvälisten tietojärjestelmien hyväksymisestä muun muassa järjestelmien hyväksymisprosessi ja tietoturva vaatimukset muodostamalla sekä järjestelmiä tarkastamalla.

Aikataulu: 2009

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA : Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

LVM on yhtynyt UM:n esitykseen, jonka mukaisesti LVM:n hallinnonalaan kuuluva Viestintävirasto on syytä nimetä kansalliseksi tietoliikenneturvallisuusviranomaiseksi (NCSA). Viestintävirastolla ei ole rahoitusta kyseisen tehtävän hoitamiseen. Viestintävirasto kattaa toimintansa kulut asiakkailta perittäviltä maksuilla ja nettomäärärahalta. Tämän takia LVM on edellyttänyt, että valtiontalouden kehyspääatöksessä osoitetaan kyseisen tehtävän hoitamiseen tarvittava rahoitus. LVM:llä on tarkoitus sisällyttää NCSA -toiminto hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2010–2013. Ministeriö pyrkii saamaan NCSA-asian maaliskuun 2009 kehysneuvotteluihin. (Yhteyshenkilö LVM Rainer Salonen).

6.5 Suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisy

6.5 tp 1 a

PÄÄVASTUU: MERELLISET TOIMIJAT -YHTEISTYÖRYHMÄ (METO)

mukana: SM, PLM, YM, Suomen ympäristökeskus, Merenkulkulaitos

Tehostetaan suuronnettomuuksiin ja ympäristötuhoihin varautumista parantamalla olemassa olevan öljyntorjuntakaluston valmiutta.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA : Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Ei edellyttä tässä vaiheessa YM:lta tai Sykeltä aktiivisia toimia.

**Aikataulu:
2009**

Huomautuksia:

6.5 tp 1 b

PÄÄVASTUU: YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

mukana: SM

Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiutta parannetaan rakenteilla olevalla monitoimialuksella, joka valmistuu Suomen ympäristökeskuksen ja Merivoimien yhteiskäyttöön vuonna 2011. Selvitetään öljyntorjuntakapasiteetin vahvistamista kahdella monitoimialuksella ensi vuosikymmenellä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Suomen ympäristökeskuksen työryhmä esitti joulukuussa 2007 valmistuneessa raportissaan ehdotuksen avomeritorjuntaan tarkoitettun valtion öljyntorjunta-aluskaluston peruskorjauksista ja lisähankinnoista. Seuraavaksi tulevat ajankohtaiseksi vanhimpien öljyntorjunta-alusten peruskorjaukset, joista budjettirahoitusta tarvitaan merivoimien hallussa olevan HALLIN peruskorjaukseen. Varustamoliikelaitos huolehtisi väylänhoitoalusten peruskorjauksista omalla rahoituksellaan mutta se aiheuttanee lisääntyvien käyttökorvausten johdosta tarvetta korottaa öljyntorjunnan määrärahoja. Myöhemmin ensi vuosikymmenellä tulee ajankohtaiseksi kahden uuden monitoimialuksen hankinta, mistä on alustavasti keskusteltu Rajavartiolaitoksen esikunnan kanssa.

Ympäristöministeriö on pyytänyt Suomen ympäristökeskusta laatimaan kuluvan vuoden loppuun mennessä kokonaisesityksen kustannusarvioineen maamme öljyntorjuntavalmiuden kehittämistarpeista seuraavien kymmenen vuoden kuluessa. Selvitys ja esitys kattaisivat valtion alushankkeiden lisäksi myös saaristossa ja rannikolla tapahtuvan torjuntavalmiuden tehostamiseksi tarvittavat muut valtion öljyntorjuntakaluston hankinnat sekä kunnallisten aluepelastuslaitosten vene ja kalustohankinnat.

**Aikataulu:
2015 mennessä**

Huomautuksia:

Valtiontalouden vuosien 2009-2012 kehyspäättökseen yhteydessä valtioneuvosto sisällytti ympäristöministeriön hallinnonalan määrärahoihin 5 milj. euron lisäyksen vuosille 2010-2012. Kyseisillä lisämäärärahoilla voidaan kattaa HALLIn peruskorjaus ja uusien monitoimialusten suunnittelu. Tulevat uudet alushankinnat ja niiden rahoitus käsitellään vuosien 2010 – 2014 kehysneuvottelujen yhteydessä. (Yhteyshenkilö)

6.5 tp 1 c

PÄÄVASTUU: YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

mukana: SM, PLM

Tiivistetään öljyntorjuntayhteistyötä ympäristöministeriön, sisäasiainministeriön ja puolustusministeriön välillä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Torjuntayhteistyön tiivistämisestä ministeriöiden välillä on alustavasti neuvoteltu. Ympäristöministeriö ottaa syksyn aikana yhteyttä muiden ministeriöiden johtoon yhteistyöneuvottelujen käynnistämiseksi.

Ympäristöministeriöllä on torjuntayhteistyötä koskeva sopimus puolustusministeriön kanssa ja siihen liittyy Suomen ympäristökeskuksen ja merivoimien esikunnan välinen käytännön yhteistoimintatyötä koskeva kirja. Sopimus ja pöytäkirja tulee päivittää. Vastaava sopimus pitäisi laatia ympäristöministeriön ja sisäasiainministeriön välillä ja sitä täydentäisi päivitettävä sopimus Suomen ympäristökeskuksen ja rajavartiolaitoksen esikunnan välillä. (Yhteyshenkilö)

Aikataulu:

2009

Huomautuksia:

6.5 tp 1 d

PÄÄVASTUU: YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

mukana: SM, PLM

Perustetaan öljyntorjuntavarikkojärjestelmä ja varmistetaan öljyntorjunnan toimintaketju avomereltä mantereelle.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Ympäristöministeriö on esittänyt, että ensi vuoden valtion talousarvioon otettaisiin 600 000 euron määräraha, jonka turvin voitaisiin perustaa Suomen ympäristökeskuksen yhteydessä toimiva, Porvoon Tolkkisiin sijoitettava öljyntorjuntakeskus. Asia käsitellään elokuun lopulla 2008 pidettävässä budjettiriihessä.

Jos öljyntorjuntakeskus perustetaan, valtion öljyntorjuntavarastojen hallinta siirtyisi Suomen ympäristökeskukselle ja käytännössä uudelle keskukselle. Tämän johdosta on tarpeen tarkastella koko valtion öljyntorjuntavarikkojärjestelmää ja sen tehostamismahdollisuuksia. Samoin on tarkasteltava myös valtion varastojen ja kunnallisten alueellisten pelastuslaitosten öljyntorjuntavarastojen roolijakoa.

Öljyntorjuntaketjun varmistaminen avomereltä mantereelle tulee tarkasteltavaksi osittain kohdassa 1.a mainitun torjuntavalmiuden kehittämistarpeita koskevan kokonaisselvityksen valmistelun yhteydessä. Asian käsittelyä jatketaan viranomaisten kesken selvityksen valmistuttua. (Yhteyshenkilö)

Aikataulu:

2009

Huomautuksia:

6.5 tp 1 e

PÄÄVASTUU: YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

Aikataulu:

2011

mukana: SM

Selvitetään vaarallisten aineiden onnettomuuksien korvausjärjestelmä.

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Asiaa on selvitetty 15 vuotta sitten Aluskemikaalivahinkotoimikunnassa mutta se ei johtanut toimenpiteisiin. Korvausjärjestelmän tarpeellisuus, erityisesti tarve torjuntavalmiuden hankkimisesta ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten korvaaminen valtion viranomaisille ja pelastusviranomaisille öljysuojarahaston kaltaisesta järjestelmästä on sen jälkeen, ollut toistuvasti esillä.

Ympäristöministeriö ei ole toistaiseksi ryhtynyt toimenpiteisiin uuden selvityksen käynnistämiseksi.

6.5 tp 2 a**PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)**

mukana: VNK, VM, OM, PLM, OPM, STM, LVM, YM

Parannetaan valmiusjärjestelmien toiminnallisuutta selvittämällä ja varmistamalla alue- ja paikallistason viranomaisten välisten johtamis-, tilannekuva- ja viestijärjestelmien yhteensopivuus ja mahdollinen integraatio suuronnettomuuksissa. Tämä toteutetaan valtion aluehallintouudistukseen liittyen.

**Aikataulu:
2009-2015**

Huomautuksia

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Alku-hankkeeseen liittyvässä kriisijohtamistyöryhmässä määritetään alue- ja paikallishallinnon kriisijohtamismalli mukaan lukien johto- ja vastuusuhteet, tilannekuvan muodostuminen, yhteistyön organisointi ja kriisiviestintä. Määrittelytyön ja tarvittavien säädösten pohjalta selviää keskushallinnon vastuutaho, jolla on alue- ja paikallishallinnon viranomaisten valmiusjärjestelmien ohjaus- ja koordinoituvastuu. Vastuujärjestelyt ratkaistaan vuoden 2009 alkupuolella, jonka jälkeen toimenpiteen toteuttaminen voidaan käynnistää.

SM laatii oman valmiussuunnitelman, johon sisältyy tilannekuvatoiminnan tarkastelu erityistilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelman määräaika on vuoden 2009 loppu.

Hätäkeskuslaitos käynnistää hätäkeskustoiminnan kehittämishankkeen, jonka operatiivinen käyttöönotto tapahtuu vuosina 2012-2015. Hankkeeseen liittyy muun muassa operatiivisten tietojärjestelmien kehittäminen siten, että hätäkeskukset pystyvät tuottamaan entistä tarkempaa ja ajantasaisempaa tilannekuvaa viranomaisille. Kehittämistyö tehdään yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Alue- ja paikallishallinnossa tarvittava valmiusjärjestelmien yhdenmukaisuuden ja integraation lisääminen edellyttää resurssointia ja yhteistyörakenteita viranomaisten välillä sekä hätäkeskustoiminnan kehittämishankkeeseen liittyen. (Yhteyshenkilö SM/PEO Tarmo Kopare).

6.5 tp 2 b**PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)**

mukana: VM, lääninhallitukset

Lisätään viranomaisten ja järjestöjen yhteistoimintaa erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

**Aikataulu:
2015**

Huomautuksia:
Harvaan asuttujen
alueiden

turvallisuuspalvelujen
toimeenpanoryhmä
seuraa työn etenemistä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

SM järjestää yhdessä Suomen pelastusalan keskusliiton SPEK kanssa vuonna 2009 suunnitteluseminaarin, jossa valmistellaan toimenpiteen toteuttamista koskeva esitys. Toimeenpano käynnistyy tämän jälkeen. Uudistuva aluehallinto kytetään tiiviisti mukaan toimenpiteen toteuttamisen valmisteluun ja toimeenpanoon. (Yhteyshenkilö SM/PEO Rami Ruuska)

6.5 tp 3 a

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

mukana: YM, pelastuslain mukaiset viranomaiset

Laaditaan viranomaisten välinen suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen yhteinen riskianalyysi. Yhteisen riskianalyysin perusteella tarkistetaan kansalliset voimavarat ja tehdään tarvittavat esitykset voimavarojen kehittämiseksi.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Viranomaiset laativat kukin oman toimialansa riskianalyysin alueelliselle tasolle vuoden 2009 aikana. SM/PEO kokoaa tehdyistä alueellisista analyysistä yhteisen riskianalyysin vuonna 2010. (Yhteyshenkilö SM/PEO Rami Ruuska)

6.5 tp 3 b

PÄÄVASTUU: SM (pelastusosasto)

mukana: VM

TP 3 b

Lisätään järjestöjen voimavarojen hyödyntämistä ja asiantuntemuksen käyttöä suuronnettomuusuhkien arvioinnissa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Vuoden 2009 aikana laaditaan selvitys siitä, millaista asiantuntemusta ja resursseja järjestöistä löytyy hyödynnettäväksi suuronnettomuuksien uhkien arvioinnissa. Toteutuksesta laaditaan suunnitelma tämän jälkeen vuoden 2010 aikana. (Yhteyshenkilö SM/PEO Rami Ruuska).

6.5 tp 3 c

PÄÄVASTUU: ILMATIETEEN LAITOS

mukana: VNK, Suomen ympäristökeskus, Helsingin yliopiston seismologian laitos

Osana valtioneuvoston tilannekuvaa kehitetään luonnononnettomuuksista varoittamiseen liittyvä osio. Monet luonnononnettomuudet ovat ennustettavissa ja niihin voidaan varautua nykyistä paremmin.

Aikataulu: 2010

Huomautuksia:

Aikataulu: 2010

Huomautuksia:

Aikataulu: 2010

Huomautuksia:

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

LVM on tilannut 10.7.2008 Ilmatieteen laitokselta tutkimus- ja kehittämistehtävän, jonka tarkoituksena on luonnonkatastrofien varoitusjärjestelmän (LUOVA) hankkeen käynnistäminen. Suunnitelma tehdään vuoden 2008 aikana. Suunnittelu tähtää aikatauluun, jonka mukaan vuonna 2009 suoritetaan LUOVA-hankkeen yksityiskohtainen suunnittelu ja järjestelmän rakentaminen. Järjestelmä pilotoidaan vuonna 2010 ja sen on tarkoitus olla operatiivisessa käytössä vuonna 2011. Järjestelmän suunnitteluun pyydetään mukaan VNK jotta järjestelmän liittäminen valtioneuvoston tilannekuvatoimintaan voidaan suorittaa. (Yhteyshenkilö LVM Rauli Parmes).

6.6 Rajaturvallisuus, laittoman maahantulon estäminen ja tullivarmuus

6.6 tp 1

PÄÄVASTUU: SM (rajavartio-osasto)

mukana: VM, UM, STM

Poliisi-, raja-, tulli- sekä viisumi- ja maahanmuuttoviranomaisten laittomaan maahantuloon ja ihmiskaupan torjuntaan liittyvää operatiivista yhteistyötä kehitetään ja laajennetaan sidosryhmiin. Suomen ulkomailla olevien edustustojen ja yhdyshenkilöiden yhteistyötä laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjunnassa tiivistetään ja laajennetaan muiden edustustojen ja lentoyhtiöiden kanssa. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen (PTR) yhteistyötä naapurimaiden viranomaisten kanssa tiivistetään erityisesti Viron ja muiden Baltian maiden kanssa tietojen vaihtamiseksi ja toimenpiteiden koordinoimiseksi. Maahanmuuttoprosessiin liittyvien eri viranomaisten ja heidän käyttämien tietojärjestelmien yhteistyötä tehostetaan hyödyntämällä ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA).

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Aikataulu: 2011

Huomautuksia

6.6 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (rajavartio-osasto)

mukana: VM, LVM

Rajavalvonnan, rajatarkastusten ja tullitarkastusten menetelmiä ja tekniikkaa sekä rajanylitysliikenteen sujuvuutta kehitetään. Euroopan unionin ulko- ja sisärajalla kohdistetaan kansallista ja kansainvälistä tietojenvaihtoa ja viranomaisyhteistyötä sekä riskianalyysejä hyödyntäen tarkastuksia tavaraliikenteeseen ja kulkuneuvoihin sekä ulkorajan matkustajaliikenteeseen. Rajavalvontaa kehitetään modernisoimalla ja laajentamalla maarajan teknistä valvontajärjestelmää sekä uusimalla alus- ja ilma-aluskalustoa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Aikataulu: 2015

Huomautuksia:

6.6 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VM, TEM, järjestöt

Sisärajoilla rajatarkastustoiminnan lopettamisesta johtuvia seurauksia kompensoidaan muun muassa etukäteen saatavilla matkustaja- ja lastitiedoilla sekä tehostamalla viranomaisten toimintaa sisämaassa. Toiminnan päämäärät ja yhteistoimintamenetelmien kehittäminen määritellään erikseen laadittavassa toimintasuunnitelmassa, johon sisällytetään myös ulkomaalaisvalvonnan tehostamisen menettelytapa- ja tiedotusohjeistus sekä myös ilman rikosepäilyä tehtävien satunnaistarkastusten ja profiloinnin perusteella toteutettavien valvontaiskujen määrän lisääminen. Ihmisoikeusnäkökulman vahvistamiseksi kehitystyössä huomioidaan myös järjestöjen ja ulkomaalaisten tarpeet. Tavoitteena on käytännönläheinen yhteistoiminta viranomaisten, järjestöjen ja ulkomaalaisten kesken, jolla parannetaan ulkomaalaistilannekuvaa, molemminpuolista vuorovaikutusta ja auttamismahdollisuuksia sekä tuetaan järjestöjen toteuttamaa ihmiskaupan uhrien etsivää työtä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Hankkeelle asetetaan työryhmä, joka valmistelee ehdotukset kehittämistoimenpiteistä. Työryhmään kutsutaan edustajat Keskusrikospoliisista, Helsingin poliisilaitokselta, rajavartiolaitoksesta, Tullista, Suojelupoliisista, SM maahanmuutto-osastolta sekä maahanmuuttovirastosta. Toimeenpanon toisessa vaiheessa valmistellaan loppuraportti, joka sisältää laittoman maahantulon vastaisen toimintasuunnitelman. Toisen vaiheen määräaika on helmikuu 2010. Järjestäytyminen syksyn 2008 aikana. Vaiheen I jälkeen valmistuu väliraportti, jonka määräaika on syyskuu 2009. Toisen vaiheen päätteeksi valmistellaan loppuraportti, jonka määräaika on 2/2010. Kolmannessa vaiheessa, joka käynnistyy vuonna 2010, toteutetaan kehittämistoimenpiteet. Asetettu työryhmä toteuttaa myös kohdan 6.6 toimenpide 4. (Yhteyshenkilöt: SM/PO Per Ehrstén, Mia Poutanen, KRP Jaakko Sonck).

Aikataulu: 2011

Huomautuksia:

6.6 tp 4

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: UM, VM, järjestöt

Schengenin vapaan liikkuvuuden aluetta hyödyntävän globaalien laittoman maahantulon torjuntaa tehostetaan kokonaisvaltaisesti valmistelemalla poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä järjestöjen kanssa laittoman maahantulon vastainen toimintasuunnitelma, jossa määritetään laaja-alaisesti laittoman maahantulon ja maassa oleskelun ilmiö ja toimijat sekä kehitettävät toimenpiteet. Suunnitelmassa keskitytään laittoman maahantulon ennalta ehkäisyyn sekä toimenpiteisiin naapurimaiden viranomaisten ja kolmansien maiden kanssa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Liittyy ohjelman kohdan 6.6 toimenpiteeseen 3.

Asetetaan työryhmä, joka laatii ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi. Työryhmään kutsutaan edustajat ainakin seuraavista organisaatioista. KRP, Helsingin poliisilaitos, rajavartiolaitos, Tulli, Suojelupoliisi, SM/maahanmuutto-osasto, Maahanmuuttovirasto. Raportin määräaika on syyskuu 2009. Raportti sisältää myös ehdotuksen laittoman maahantulon vastaiseksi toimintasuunnitelmaksi. Tämän jälkeen käynnistetään ehdotusten toteuttaminen. Organisointi toteutetaan ehdotusten edellyttämällä tavalla esim. perustamalla alatyöryhmiä. (Yhdyshenkilö SM/PO Per Ehrstén, Mia Poutanen, KRP Jaakko Sonck).

Aikataulu:
2009

Huomautuksia:

6.6 tp 5

PÄÄVASTUU: SM (rajavartio-osasto)

mukana: VM, UM, OM, STM, TEM, järjestöt

Viranomaisten ja järjestöjen laittomaan maahantuloon ja ulkomaalaisasioihin liittyvää yhteistoimin järjestettyä koulutusta lisätään ja laajennetaan kaikkia asianosaisia tahoja koskevaksi lähialueyhteistyö mukaan lukien. Koulutusta ohjaa erikseen nimettävä ohjausryhmä. Poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli, Maahanmuuttovirasto, edustustot, syyttäjälaitos ja tuomioistuimet, verohallinto ja sosiaali- ja terveydenhuolto sekä asianosaiset järjestöt sisällyttävät opetussuunnitelmiinsa ja täydennyskoulutukseensa laitonta maahantuloa ja maassa oleskelua sekä harmaata taloutta koskevaa koulutusta. Koulutusta kohdennetaan myös työmarkkinajärjestöille, työsuojeluviranomaisille ja liikennöitsijöille. Viisumihakemuksia käsittelevän henkilöstön koulutusta, teknistä välineistöä ja yhteistoimintamenetelmiä kehitetään vastaamaan kehittyvän lainsäädännön ja tekniikan sekä muuttuvien olosuhteiden haasteita.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Aikataulu: 2011

Huomautuksia:

6.6 tp 6

PÄÄVASTUU: OIKEUSMINISTERIÖ

mukana: VM, SM, Tulli

Tarkistetaan lainsäädännön puutteet, jotka estävät viranomaisia puuttumasta nykyistä tehokkaammin tilanteisiin, joissa tullille on tuonnin, viennin tai kauttakulkuliikenteen yhteydessä annettu vääriä tietoja.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA : Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Aikataulu: 2009

Huomautuksia:

6.7 Ihmiskaupan ja siihen rinnastuvan rikollisuuden estäminen

6.7 tp 1

PÄÄVASTUU: SM (maahanmuutto-osasto)

mukana: VM, UM, OM, STM, TEM, järjestöt

Lisätään tietoisuutta ihmiskaupasta sen ennaltaehkäisemiseksi. Ihmiskaupan vastaisessa työssä vaikutetaan sekä kysyntään että tarjontaan. Lisätään yleisölle ja mahdollisille uhreille suunnattua tiedotusta sekä lähtö-, kauttakulku- että kohdemaissa yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen, liikenteenharjoittajien sekä median kesken. Kiinnitetään tiedotuksessa erityistä huomiota kysynnän merkityksestä yhtenä ihmiskauppaa synnyttävänä tekijänä. Hyödynnetään ihmiskauppaa ehkäistäessä kansainvälisen yhteistyön, yhdyshenkilötoiminnan sekä Euroopan unionin viisumipolitiikan ja sen kansallisen toteuttamisen tarjoamia mahdollisuuksia. Tiedostetaan ihmiskaupan mahdollisuus rajanylitystilanteissa. Ennaltaehkäistään työvoiman hyväksikäyttöä Suomeen saapuvien työntekijöiden riittävän opastuksen, työehtojen valvonnan ja työsuojelutoimien, harmaan talouden torjunnan sekä työmarkkinajärjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön avulla. Lisätään viranomaisten ja järjestöjen yhteistoimin järjestettyä ihmiskauppaan liittyvää koulutusta eri hallinnonaloilla, ammattialoilla ja laajemmin yhteiskunnassa.

Aikataulu: 2011

Huomautuksia

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Toimenpide toteutetaan valtioneuvoston 25.6.2008 hyväksymän ihmiskaupan vastaisen tarkennetun toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimeenpanoa seuraamaan asetetaan syksyn 2008 aikana monialainen ohjausryhmä, joka valmistele vuoden 2010 aikana yhteistyössä kansallisen ihmiskaupparaportoinnin kanssa toimenpidesuosituksen ihmiskaupan vastaisen lainsäädännön ja toimenpiteiden kehittämiseksi edelleen.

Viranomaiset kiinnittävät lähivuosien aikana yhteistyössä median ja liikkeenharjoittajien kanssa huomiota siihen, että ihmiskauppa ja ihmiskaupan vastainen toiminta ovat riittävästi ja realistisesti esillä tiedotuksessa. Vastuuviranomaiset suuntaavat ennalta ehkäisevää tiedotusta mahdollisille uhreille lähtö- ja kauttakulkualueilla jo ulkomaanedustustoissa ja matkareitin varrella. Tarjontaan vaikutetaan ennalta ehkäisevästi mm. kehitysyhteistyön ja lähialueyhteistyön kautta. Maassa olevat uhrin pyritään tavoittamaan viranomaisten ja järjestöjen yhteistyöllä. Kiinnitetään huomiota Suomeen saapuvien työntekijöiden riittävään opastukseen, työehtojen valvontaan ja työsuojeluun ja harmaan talouden torjuntaan. Työmarkkinajärjestöjen osallistuminen työvoiman hyväksikäytön ja ihmiskaupan ehkäisemiseen otetaan huomioon. Lisätään tiedotusta ja ihmiskaupaa käsittelevää koulutusta eri hallinnonaloilla, ammattialoilla ja laajemmin yhteiskunnassa. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tero Mikkola).

6.7 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (maahanmuutto-osasto)

mukana: kaikki hallinnonalat, työmarkkinajärjestöt, järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhteisöt

Selkiytetään ihmiskaupan ja sen kaltaisten rikosten määrittelyä siten, että viranomaisilla, järjestöillä ja syyttäjälaitoksella on ihmiskauppailmiöstä ja rikosnimikkeistä samanlaiset tulkinnat. Parannetaan valmiutta ihmiskaupan tunnistamiseksi järjestelmällisen tiedotuksen, koulutuksen ja ohjeistuksen avulla sekä hyödynnetään uhritumista kuvaavia indikaattorilistoja. Tunnistamiskynnys pidetään alhaalla kaikkien ihmiskaupparikoksen kohteeksi joutuneiden saamiseksi avun piiriin. Tehostetaan viranomaisten toimintaa sisämaassa erityisesti Schengen-sisärajojen kautta suuntautuvan ihmiskaupan paljastamiseksi. Tiivistetään viranomaisten ja kansalais- ja työmarkkinajärjestöjen yhteistoimintaa uhrien tunnistamisessa ja avun piiriin saattamisessa ottaen huomioon kolmannen sektorin etsivän ja neuvontatyön keskeinen merkitys ihmiskaupan uhrien tavoittamisessa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Toimenpiteet sisältyvät ihmiskaupan vastaiseen tarkennettuun toimintasuunnitelmaan. Ihmiskauppa-aiheisen koulutuksen toteuttamista jatketaan ja syvennetään kaikilla yhteistyöhön osallistuvilla hallinnonaloilla. Koulutusta, tiedotusta ja ohjeistusta suunnataan myös ryhmille, jotka eivät ole sitä vielä saaneet, kuten oikeuslaitoksen edustajille, sosiaali- ja terveydenhuollolle, työmarkkinajärjestöille ja työsuojelutoiminnalle. Koulutusta koordinoi ihmiskaupan vastaisen ohjausryhmän alaisuuteen perustettava työryhmä. Työryhmä muotoilee ensimmäiseen ihmiskaupan vastaiseen toimintasuunnitelmaan sisältyneen indikaattorilistan uudelleen ja levittää sen mahdollisimman kattavasti. Samassa yhteydessä laaditaan yhteinen ihmiskauppakäsikirja. Ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja alkuvaiheen tukeen tähtäävää etsivää ja neuvontatyötä tekevien järjestöjen rahoitus on siirretty vuoden 2008 alussa valtionavun piiriin. Rahoitukseen liittyvistä käytännöistä neuvotellaan ohjausryhmätyön käynnistyttyä vuoden 2008 aikana järjestöjen ja viranomaisten kesken. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tero Mikkola)

Aikataulu: 2010

Huomautuksia:
Ihmiskaupan vastaisen koordinaatioryhmän rooli toimeenpanossa.

6.7 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (maahanmuutto-osasto)

mukana: UM, OM, STM, järjestöt

Kehitetään ihmiskauppatilanteen raportointia ja seuranta. Asetetaan riippumaton viranomaistaho ihmiskaupan vastaiseksi kansalliseksi raportoijaksi. Toteutetaan vuoden 2009 aikana ihmiskaupan vastaisia järjestelmiä ja niiden yhteistoiminnallisuutta kokonaisuudessaan koskeva ulkopuolinen ja riippumaton arviointi. Arvioinnin perusteella laaditaan yhteistyössä kansallisen raportoijan kanssa toimenpidesuosituksia ihmiskaupan vastaisen lainsäädännön ja toimenpiteiden kehittämiseksi edelleen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Toimenpiteet sisältyvät ihmiskaupan vastaiseen tarkennettuun toimintasuunnitelmaan. Vähemmistövaltuutettu on asetettu valtioneuvoston 25.6.2008 hyväksymässä ihmiskaupan vastaisessa tarkennetussa toimintasuunnitelmassa kansalliseksi raportoijaksi. SM huolehtii tehtävän resursoinnista (1 htv) sekä tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelusta syksyn 2008 aikana. Asetettava ohjausryhmä selvittää vuoden 2008 aikana ihmiskaupan vastaisia järjestelmiä ja niiden yhteistoiminnallisuutta koskevan ulkopuolisen ja riippumattoman arvioinnin toteuttamistavan. Ohjausryhmä laatii arvioinnin perusteella yhteistyössä kansallisen raportoijan kanssa toimenpidesuosituksia ihmiskaupan vastaisen lainsäädännön ja toimenpiteiden kehittämiseksi edelleen. Määräaika on vuoden 2010 loppu. (Yhteyshenkilö SM/MMO Tero Mikkola)

Aikataulu:
2009

Huomautuksia:

6.8 Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta

6.8 tp 1

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: OM, Tulli

Tehostetaan kansallista ja kansainvälistä viranomaisyhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta perustuu laaja-alaiseen ja reaaliaikaiseen tilannekuvaan, jonka perusteella suunnitellaan, mitoitetaan ja sovitetaan yhteen kansallisesti ja kansainvälisesti eri viranomaisten samaan rikoskokonaisuuteen liittyvät torjuntatoimenpiteet. Suomessa noudatettavaa kohdevalintamenettelyä laajennetaan sovellettavaksi lähivaltioiden lainvalvontaviranomaisten kanssa. Kansainvälisessä yhteistyössä hyödynnetään tehokkaasti eri viranomaisten yhdysmiestoimintaa, joka sovitetaan yhteen ja ulotetaan palvelemaan myös sellaisia viranomaisia, joilla ei ole omaa yhdysmiestä kyseisellä sijoituspaiikalla. Ulkomaalaisten rikollisten rikosvastuu toteutetaan heidän kotivaltiossa aktiivisella kyseisen valtion lainvalvontaviranomaiset osallistumaan esitutkintaan muun muassa edellä mainittua kohdevalintamenettelyä ja yhteisiä tutkintaryhmiä hyödyntäen. Suomessa tuomitut ulkomaalaiset rikoksenteijät siirretään heidän kotivaltioonsa tuomiota suorittamaan kansainvälisten sopimusten asettamissa rajoissa. Rikostorjunnan kehittämistä tuetaan valtioissa, joista rikollisuus ja se hättävähäikutukset heijastuvat Suomeen.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

PRT-rikostiedustelu- ja rikosanalyysitoiminnot vakiinnutetaan osaksi PTR-viranomaisten perustyötä ja niiden toiminnallinen ohjaus selkiinnytetään. Valmistelua ohjaa PTR johtoryhmä. Valmistelu vuoden 2008 aikana ja toteuttaminen vuonna 2009. (Yhteyshenkilö: SM/PO Arto Hankilanoja).

Aikataulu: 2008
eteenpäin pysyvä

Huomautuksia

6.8 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VM, STM, Tulli, EK, Keskuskauppakamari

Lisätään sektorikohtaista yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa. Järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption tunkeutuminen elinkeinoelämän rakenteisiin estetään kehittämällä elinkeinoelämän omia valmiuksia ja lisäämällä sen sitoutumista rikosten torjunnassa. Järjestäytyneen rikollisuuden ajankohtaisista uhista laaditaan eri toimialoille viranomais selvityksiä esimerkiksi rakennus-, ravintola- ja logistiikka-aloilla. Tarvittavat torjuntatoimenpiteet valmistellaan toimialakohtaisesti muodostettavissa viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteisissä työryhmissä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Toimenpide liittyy kohdan 6.4 toimenpiteeseen 2, jonka mukaisesti luodaan yritysturvallisuuskriteeristö. Kriteeristön avulla edistetään yritysten omaa rikostorjuntatyötä ja rikosten havaitsemista. KRP tuottaa yhteistyössä viranomaisyhteistyön kehittämisprojektin (VIRKE) kanssa osana PTR-tilannekatsausta järjestäytyneen rikollisuuden ja talousrikollisuuden tilannekuva koskevan raportin kaksi kertaa vuodessa. Tämän lisäksi laaditaan teemakohtaisia raportteja yrityksiin kohdistuvista uhista. Raportit jaetaan Elinkeinoelämän keskusliitolle, Keskuskauppakamarille, Finanssialan Keskusliitolle, SKL:lle, Virke-projektille. Turvallisuusalan valvontayksikön (TAVY) roolia selkeytetään ja hyödynnetään sieltä saatavaa tietoa. Järjestetään vuosittain turvallisuusseminaari. Toteutetaan kahden vuoden välein yritysten turvallisuustutkimus. Kootaan asiantuntijaryhmä, joka arvioi viranomais selvitysten vaikuttavuutta. (Yhteyshenkilö: SM/PO Matti Rinne, KRP Tapio Kalliokoski).

Aikataulu:

kartoitus ja toimenpidesuositukset 2009, toimeenpano 2009 eteenpäin

Huomautuksia:

6.8 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VM, OM

Talousrikostorjunnan tehostamiseksi jatketaan valmistelua valtiovarainministeriön tai sisäasiainministeriön yhteyteen mahdollisesti perustettavasta poikkihallinnollisen talousrikosten uhka-analyysiin keskittyvästä viranomaisyhteistyökeskuksesta, jonka tehtävänä olisi ilmiöiden seuranta ja muiden viranomaisten tukeminen yksittäisten harmaaseen talouteen tai talousrikollisuuteen liittyvien rikoskokonaisuuksien paljastamisessa. Jatketaan talousrikollisuuden ja harmaan talouden vähentämiseksi tarvittavien muiden ehdotusten valmistelua.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Ehdotus viranomaisyhteistyökeskuksen perustamiseksi ja organisaatioksi valmistellaan 31.3.2009 mennessä. Yhteistyökeskuksen toiminta käynnistyy 2011. (Yhteyshenkilö SM/PO Matti Rinne)

Aikataulu: 2011

Huomautuksia:

6.8 tp 4

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VM, OM, OPM, STM, kunnat

Rikosprosessiin osallistuvia suojellaan perustamalla poliisihallinnon yhteyteen kansallinen keskus, erityinen henkilöturvallisuusyksikkö, todistajien ja todistelutarkoituksessa kuultavien henkilöiden sekä rikosprosessiin osallistuvien viranomaisten suojelemiseksi.

Suojelutoiminnan tueksi laaditaan poikkihallinnollinen toimintaohjelma. Käynnistetään erityistä henkilöturvallisuutta koskevan lain valmistelu, johon kootaan myös nykyisessä lainsäädännössä erillään olevat säännökset

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Valmistelutyö Keskusrikospoliisin yhteyteen perustettavasta henkilöturvallisuusyksiköstä käynnistetään syksyllä 2008. Yksikön tehtävänä on todistajan tai todistelutarkoituksessa kuultavan henkilön, rikosprosessiin osallistuvien virkamiesten sekä em. henkilöiden läheisten suojeleminen. Yksikön toiminta käynnistyy vuoden 2010 alussa. Toiminnan käynnistäminen edellyttää lisärahoitusta.

Valmistellaan poikkihallinnollinen erityinen henkilöturvallisuuden toimintaohjelma 30.9.2009 mennessä. Toimintaohjelmassa otetaan huomioon myös suojeltavan henkilön psykososiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Toimintaohjelman toteuttamiseksi perustetaan eri viranomaisten edustajista koostuva poikkihallinnollinen tukiverkosto. Syksyllä 2008 käynnistetään erityistä henkilöturvallisuutta koskevan lain valmistelu tavoitteena, että lakia koskeva hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle syksyllä 2009. Laissa tulisi säätää muun muassa erityisen henkilöturvallisuuden järjestämisestä ja toteuttamisen perusrakenteista sekä määrittellä ne edellytykset ja periaatteet, joiden mukaisesti erityisen suojelun tarpeesta päätetään ja joiden perusteella suojelu voidaan lopettaa. (Yhteyshenkilö: SM/PO Arto Hankilanoja).

Aikataulu: toteutus 2009

Huomautuksia:

6.9 Tietoverkkorikollisuuden ja internetin käyttöön liittyvien riskien torjunta

6.9 tp 1

PÄÄVASTUU: SM, (poliisiosasto)

mukana: OM, PLM, LVM, Tietosuojavaltuutettu, Valtakunnansyyttäjänvirasto,

Tietoverkkorikoksia koskeva lainsäädäntö tarkistetaan ja varmistetaan viranomaisten riittävät ja ajantasaiset tutkintakeinot sekä uusien rikosmuotojen kriminalisointi ja sivustojen ylläpitäjien vastuu. Selvitetään mahdollisuudet hyödyntää nykyistä paremmin eri viranomaisten, kuten tietosuojavaltuutetun ja puolustusvoimien, omassa toiminnassaan keräämiä tietoja esitutkintaviranomaisen rikostiedustelun ja -tutkinnan tukena sekä keinot, joilla varmistetaan esitutkintaviranomaisen mahdollisuudet hyödyntää epäkonventionaalisia tiedonhankintamenetelmiä myös internet-pohjaisissa verkoissa ja -palveluissa. Selvitetään identiteettivarkauksien kriminalisoinnin tarpeellisuus.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Lainsäädäntöselvitys aloitetaan vuonna 2009. Työssä selvitetään muun muassa seuraavia seikkoja: Viestintäviraston/CERT-Fi oikeus ilmoittaa yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvista merkittävistä teoista ja uhkista poliisille, menettelyn luominen jossa epäiltyjä verkko-osoitteita voidaan sulkea tilapäisesti,

Aikataulu: lainsäädäntöselvitys vuosi 2009, hankkeiden toteutus 2011

Huomautuksia: Selvityksessä otetaan huomioon esitutkinta- ja pakkokeinolakia selvittävän toimikunnan työ.

välittömästi ja näin turvata välittömästi tapahtuman selvittämisessä tarvittavien tunnistetietojen kerääminen, tietoverkoissa tapahtuvien rikosten tekemiseksi kerättyjen henkilö- yms. tietojen keräämisen saattaminen rangaistavaksi, grooming -ilmiön kriminsointi ja ilmiön torjumiseksi tarvittavat keinot, tietoverkoissa tapahtuvan peitetoiminnan toimintaedellytysten selvittäminen. Oikeusministeriö valmistelee kriminalisointiin liittyvät lainsäädäntöehdotukset. (Yhteyshenkilö: SM/PO Kimmo Hakonen)

6.9 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: OM, PLM, LVM, Tulli, Tietosuojavaltuutettu

Poliisin resursseja tietoverkkorikollisuuden torjunnassa ja tutkinnassa vahvistetaan. Lisätään verkkovalvontaa ja -tarkkailua ja muiden lainvalvontaviranomaisten osallistumista toimintaan. Turvataan riittävä määrä tietoverkkorikostutkijoita, joilla on tehtävän edellyttämää uusinta ammattitaitoa tietoverkoista. Kehitetään erityisesti nuorison huomioon ottavia virtuaalisen poliisitoiminnan malleja internetissä.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Vuonna 2007 asetettiin työryhmä tekemään ehdotus tietotekniikkatutkinnan järjestämisestä poliisin hallintorakennemuutoksen yhteydessä. Työryhmän raportti valmistuu vuonna 2008, jonka jälkeen työtä jatketaan tietotekniikkatutkinnan strategian valmistelemiseksi.

Poliisin hallintorakenteen uudistuksen 1. vaiheen toteuduttua voidaan aloittaa laskelmien ja suunnitelmien laatiminen toimenpiteessä edellytettyjen seikkojen osalta. On todennäköistä, että toimintojen järjestäminen vaatii lisärahoitusta, jota koskevat esitykset valmistellaan erikseen. Viimeistään vuonna 2010 perustetaan poliisin ylijohdon johdolla toimiva ohjausryhmä, jonka tehtävänä on huolehtia valtakunnallisesta ohjauksesta ohjata hankerahoitusta toimenpiteen edellyttämiin kohteisiin, kuten laitteisto- ja ohjelmistohankintoihin. Toimenpiteen tavoitteet ovat seuraavat:

paikallispoliisilla on riittävät toimintaedellytykset tietoverkko- ja tietotekniikkarikosten torjuntaan

lapsiin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön torjunta, lapsipornon levittämisen estäminen ja esitutkinnan menetelmät ovat samalla tasolla muiden Pohjoismaiden kanssa

yhteistyö poliisin, muiden viranomaisten ja yksityisten yhteisöjen kanssa lisääntyy tietoverkkorikollisuuden torjunnassa

poliisiin rakennetaan keskitetty tietojenkeruujärjestelmä, jonka avulla tietoverkoista kerätään avoimista lähteistä tietoa tietoverkkorikostorjunnan tarpeisiin

perustetaan tietoverkkorikostorjunnan ”nopean toiminnan joukot”, joiden tehtävänä on yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvien tekojen reaaliaikainen torjunta ja tutkinta. (Yhteyshenkilöt: SM/PO tietotekniikkatutkinnan sektorivastaava, KRP Loikala).

Aikataulu: 2009

Huomautuksia:

6.9 tp 3

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: OM, LVM, Viestintävirasto, Tulli, Tietosuojavaltuutettu, tietoturvyrytykset,

Lisätään ilmoitusaktiivisuutta. Poliisi tarjoaa keskitetyn palvelujärjestelmän, jonka kautta yksittäiset kansalaiset, yritykset ja yhteisöt voivat helposti ilmoittaa epäilyistä tai todetuista verkkoon kohdistuvista uhista, verkkoa hyväksikäyttävistä rikoksista tai muusta epäilyttävästä materiaalista. Palvelujärjestelmään liitetään tietoverkkorikollisuuden estämisen ja haittojen vähentämisen kannalta olennaista tietoa ja oheistusta. Ilmoitusaktiivisuuden edistämiseksi ja tehokkaan tutkinnan turvaamiseksi laaditaan opas mahdollisille tietoverkkorikoksen

Aikataulu: palvelut ja prosessit 2009

Huomautuksia:

kohteeksi joutuneelle.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Asetetaan työryhmä laatimaan esitys toimenpiteen edellyttämän keskitetyn palvelujärjestelmän perustamiseksi. Suunnitelma laaditaan vuoden 2008 aikana ja palvelujärjestelmä otetaan koekäyttöön vuoden 2010 alkupuolella. Erilliset vihjetietojärjestelmät kootaan poliisin yhteiseksi verkkotietolomakkeeksi, joka myöhemmin mahdollisesti linkitetään myös muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kotisivuille. Ilmoitusaktiivisuuden edistämiseksi ja tehokkaan tutkinnan turvaamiseksi laaditaan opas mahdollisille tietoverkkorikoksen kohteeksi joutuneelle. Ilmoitusaktiivisuuden lisäämiseksi tähtääviä toimia kehitetään yhdessä mm. Viestintäviraston ja tietoturvayritysten kanssa. (Yhteyshenkilö: SM/PO Tapani Hämäläinen, KRP Loikala).

6.9 tp 4

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VM, OM, PLM, LVM, Tulli, Viestintävirasto

Tietoverkkorikollisuuden torjuntaedellytykset turvataan ja viranomaisten osaamista kehitetään sisällyttämällä lainvalvontaviranomaisten ammatilliseen perus- ja jatkokoulutukseen tietotekniikkarikollisuutta käsitteleviä opintoja. Viranomaiset järjestävät erikoistumiskoulutusta, jotta lainvalvontaviranomaisten edellytykset vaikeiden ja laajojen tietotekniikkarikosten torjumiseksi, tutkimiseksi, syyteharkintaan saattamiseksi sekä kansainväliseen yhteistyöhön osallistumiseksi paranevat. Poliisi kokoaa säännöllisesti yhteenvedon tietotekniikkarikoksista, jonka tarkoitus on lisätä esitutkintaviranomaisten, syyttäjien ja oikeuslaitoksen tietämystä tietotekniikkarikollisuuden vallitsevasta tilanteesta, siihen liittyvistä uusista ilmiöistä sekä tutkinnan haasteista. Viranomaiset varmistavat osaamistason koko rikosprosessiketjun osalta tietotekniikkarikosten rikosvastuun tehokkaaksi toteuttamiseksi muun muassa syyttäjäviranomaisiin ja oikeuslaitukseen kohdennettavalla koulutuksella. Tietotekniikkarikollisuuden torjunnassa toimivien viranomaisten keskinäistä yhteistyötä ylläpidetään ja kehitetään erityisesti teknologiayhteistyön, menetelmäkehityksen ja koulutuksen keinoin.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Tavoitteena on, että vuodesta 2009 eteenpäin poliisin on perustutkintokoulutuksen jälkeen tunnistettava tietoteknisen todistusaineiston olemassaolo ja sen suomat tutkinnalliset mahdollisuudet kaikissa rikoslajeissa sekä tunnettava tietotekniikkatutkinnan perusteet.

Poliisin perustutkinnon opetussuunnitelmaan sisällytetään selkeä maininta tietotekniikkatutkinnan koulutuksen järjestämiseksi. Poliisiammattikorkeakoulu laatii asiaa koskevan esityksen (opetuksen laajuus, sisältö, tavoitteet) tulossopimusneuvotteluihin vuodesta 2009 alkaen. Tavoitteena on, että Poliisiammattikorkeakoulu antaa sellaista tietotekniikkatutkinnan asiantuntijakoulutusta, että oppilaitoksen ulkopuolisen koulutuksen tarve on mahdollisimman vähäinen. Varmistetaan tietotekniikkatutkijoiden ammatillinen erityisosaaminen säännöllisellä koulutuksella. Poliisiammattikorkeakoulu ohjaa ja koordinoi toimintaa poliisin ylijohdon asettaman tietotekniikkatutkinnan ohjausryhmän linjausten mukaisesti vuodesta 2010 eteenpäin. Poliisiammattikorkeakoulu huolehtii, että tarvittavaa tietotaitoa hankitaan ja sitä jaetaan yhteistyössä muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa. KRP kokoaa ja ylläpitää tietotekniikkarikostilanteen tilannekuvaa, jonka pohjalta tehtyä analyysia hyödynnetään erityiskoulutuksen suunnittelussa. Poliisiammattikorkeakoulu kerää tietotekniikkatutkinnan kannalta merkittävien oikeustapausten tuomioita, laatii niiden perusteella selvityksiä ja koosteita sekä toteuttaa muita aihealueen kannalta tarpeellista tutkimusta. Eri viranomaisille ja muille tahoille tarjotaan tarpeen mukaan osallistumismahdollisuuksia koulutustilaisuuksiin. (Yhteyshenkilö: SM/PO tietotekniikkatutkimuksen sektorivastaava, KPR Loikala, PAKK Oksanen).

**Aikataulu:
2010**

Huomautuksia:

6.10 Terrorismin torjunta, ääriliikkeiden laittoman toiminnan ehkäisy ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy

6.10 tp 1

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: VNK, UM, OM, VM, TEM, YM, OPM, LVM, PLM

Torjutaan terrorismia ja siihen johtavaa kehitystä kartoittamalla laajasti eri viranomaisten mahdollisuudet ja keinot tukea terrorismin torjunnan kansallisia vastuutahoja. Laaditaan kansallinen terrorismintorjunnan strategia, jossa määritellään ja selkeytetään viranomaisten vastuut ja roolit terrorismin torjunnassa.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Strategian valmistelusta vastaa poikkihallinnollinen terrorismin torjunnan työryhmä, jonka kokoonpanoa tarkistetaan. Strategian tulee sisältää kansallisen tavoitetilän lisäksi kuvauksen eri viranomaisten toimialojen kytkennöistä terrorismiin ja siihen johtavien tekijöiden torjuntaan. Strategiassa määritellään lisäksi terrorismin nykytila, uhka-arvio ja 2-4 vuoden kehitysnäkymät sekä näihin perustuva keskeisten toimintaperiaatteiden määrittely. Samassa yhteydessä määritellään eri hallinnonalojen ja viranomaisten roolit ja vastuut terrorismin torjunnassa sekä mahdollinen tarvittava koordinaatio ja siihen liittyvät vastuut.

Strategialuonnos toimitetaan lausuntokierrokselle niin, että lausuntojen määräaika päättyy 30.11.2009. Strategia vahvistetaan 31.1.2010 mennessä. Toimenpide liittyy kohdan 6.10 toimenpiteeseen 2. (Yhteyshenkilö: SM/PO terrorismin torjunnan vastaava, SUPO Portaankorva)

Aikataulu:

strategia valmiina 2009, toimeenpano tämän jälkeen

Huomautuksia

6.10 tp 2

PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)

mukana: UM, OM, OPM, STM, YM, suurimmat kaupungit

Selvitetään viranomaistoimin ja tutkimuksellisin keinoin väkivaltaisen radikalisoitumisen syntyyn vaikuttavat tekijät ja torjunnan nykytila Suomessa. Tämän perusteella järjestetään viranomaiskoulutus ja viranomaisten välinen laaja-alainen yhteistyö väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ääriliikkeiden laittoman toiminnan tunnistamiseksi, ennalta ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Poliisiammattikorkeakoulun tutkimusraportti väkivaltaisen radikalisoitumisen tilanteesta eri maissa valmistuu vuoden 2008 lopussa. Kevään 2009 aikana selvitetään väkivaltaisen radikalisoitumisen nykytila Suomessa. Viranomaisyhteistyön kehittämistarpeiden ja koulutustarpeiden arviointi valmistuu syksyllä 2009. Selvitysten pohjalta laaditaan toimenpideohjelma, joka valmistuu vuoden 2009 aikana. Viranomaistahojen koulutus käynnistyy vuonna 2010. (Yhteyshenkilö: SM/PO terrorismintorjunnan sektorivastaava, PAKK Kari Laitinen.)

Aikataulu:

käynnistäminen 2008, toimepideohjelma valmis 2009

Huomautuksia:

6.10 tp 3**PÄÄVASTUU: SM (Maahanmuutto-osasto)****mukana: UM, OM, OPM, STM, YM, suurimpien kaupunkien edustus, muslimiyhteisön edustus**

Luodaan yhteistyörakenteet kansalaisyhteiskunnan kanssa väkivaltaisen radikalisoitumisen torjumiseksi. Perustetaan viranomaisten ja muslimiyhteisöjen ja tarvittaessa muiden etnisten vähemmistöjen välinen neuvottelufoorumi mahdollisen vastakkainasettelun, väkivaltaisen radikalisoitumisen ja syrjäytymisen estämiseksi.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Perustetaan Uskontojen ja kulttuurien välinen vuoropuhelu -työryhmä Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) rakenteisiin. Määräaika vuoden 2008 loppu/2009 alku. (Yhteyshenkilö SM/MMO Sari Haavisto.)

Aikataulu:

neuvottelufoorumi
käynnistetään 2009

Huomautuksia:**6.10 tp 4****PÄÄVASTUU: SM (poliisiosasto)****mukana: UM, Ulkopoliittinen instituutti, sektoritutkimuksen turvallisuustutkimuksen jaosto**

Järjestetään radikalisoitumista ja terrorismia koskeva tutkimustoiminta selkeyttämällä radikalisoitumisen estämisen ja terrorismin torjunnan tutkimustoiminnan koordinaatio ja määritetään vastuutahot. Viranomaistoiminnan suunnittelussa otetaan huomioon olemassa olevaa Suomessa toteutettua terrorismia ja radikalisaatiota käsittelevää tutkimusta sekä tarvittaessa käynnistettävä uusia tutkimushankkeita.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA: Miten toimenpide toteutetaan, missä aikataulussa, yhteistyö muiden työhön osallistuvien kanssa.

Kartoitetaan terrorismia ja radikalisoitumista koskeva tutkimus Suomessa ottaen huomioon tutkimustahot laajasti ja kootaan tiedot raporttiin. Poikkihallinnollinen terrorismin torjunnan työryhmä koordinoi tutkimusta. Toteutetaan terrorismin torjuntaan liittyvää tutkimusta osana sektoritutkimusta. (Yhteyshenkilö: SM/PO terrorismintorjunnan sektorivastaava, PAKK Kari Laitinen.)

Aikataulu:

2009

Huomautuksia:

Otettava huomioon
SM:n
tutkimusstrategiassa ja
sektoritutkimuksen
kehittämisessä.

